

ne priklausoma lietuva

Montrealis, 1970 m. lapkričio 18 d. Nr. 1223

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

DIENOS TEMOMIS

Kadaise jodinėjo lietuviai kareiviai palei Maskvos upę, skersai ir išilgai visą Ukrainą ir tas Juodasis marios buvo jie pasiekę. Nedaug jų buvo, nes ir pati lietuvių tauta niekad jos nebuvo gausi. Bet jie jojo, jie savųjų kunigaikščių vedami kariavo, jie vargo ir jie mirė.

Nebuvo šimtmečio, kada lietuviai kareivėliai nekariavo. Už savus ir nesavus reikalus, savų ir nesavų vadų vedami, savomis ir svetimomis uniformomis aprengti. Jie vis kariavo, vargo ir mirė. Visoje Europoje, Azijoje ir net Afrikoje bei Indokinijoje lietuviai kareivėliai kaulai trūnyja.

Su dalgiais lietuviai 1863-aisiais išėjo kariuoti už socialinę teisybę ir prieš caro valdžią. Už tą pačią caro valdžią ne vienas lietuvis kareivėlis 1904 m. savo galvą padėjo, kariaudamas prieš japonus. Vis už tą pačią caro valdžią tūkstančiai lietuvių kariavo pirmojo pas. karo metu, o tūkstančiai mažlietuvių kovojo už kaizerį. Ir jų kulkos kartais susikryžiuodavo...

Tai ir buvo didžiausioji lietuvių kareivėlio tragedija. Kaip dažnai jam tekdavo beprasmėškai šaudyti ir savo brolius lietuvius, kurie dėvėjo skirtingas uniformas, buvo kitų vadų vedami. O labiausiai tai išryškėjo, prasidėjus antrajam pasauliniam karui.

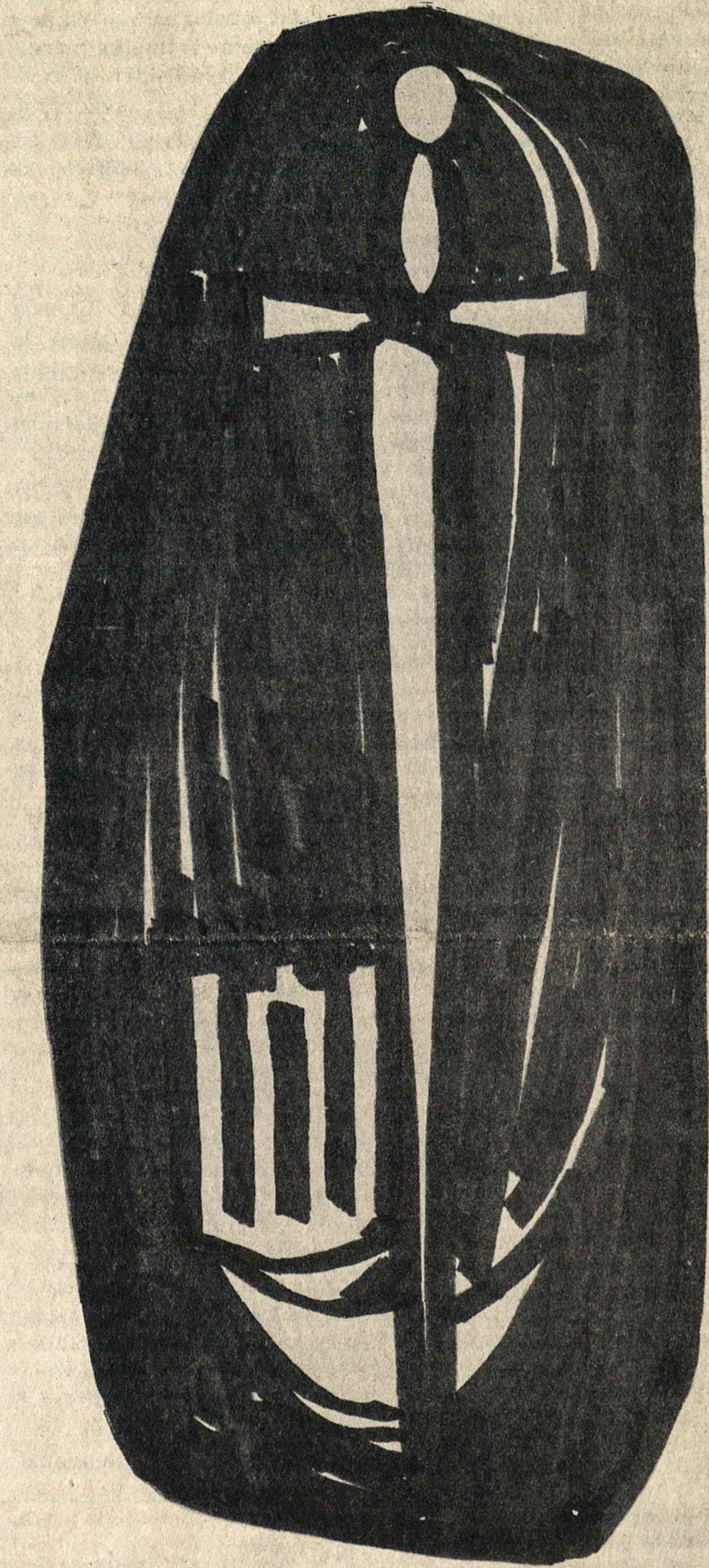
1940 m. Lietuvą okupavus Sovietams, nepriklausomos Lietuvos kariuomenės kareiviai buvo įjungti į raudonąją armiją. Prasidėjus vokiečių-rusų karui, dalis tų lietuvių kareivėlių kartu su raudonąja armija turėjo pasitraukti į Rusijos gilumą, kiti – mažesniais daliniais kovojo vokiečių vadovybė. Vieno tokio dalinio uždavinys buvo Gudijoje saugoti geležinkelį nuo sovietinių partizanų užpuolimo.

Jiems sekėsi. Jų saugomas geležinkelio ruožas nė karto nebuvo partizanų užplūtas, nesprogonė viena mina, ir ginkluotų susirėmimų lietuvių beveik neturėjo. Vokiečių vadovybė buvo nustebusi tokia lietuvių dalinio sėkme.

Likimas taip lėmė, kad toje vietoje sovietų partizanams vadovavo lietuvis viršila, kuris, karui prasidėjus, pasitraukė į Rusiją. Jis nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje tarnavo tame pačiame dalinyje, kaip ir tie geležinkelio saugotojai. Ir jie susitarė. "Mes nejudinsime jūsų, o jūs neliskite prie mūsų!"

Dažnai pasitaikydavo, kad viename kaimo gale gudaite šokdindavo lietuviai, tarnaujantieji vokiečių dalinyje, o kitame – lietuviai sovietiniai partizanai. O kaimyniniuose ruožuose sprogdavo minos...

Tačiau retai lietuviai kareivėliai įstengdavo išvengti beprasmiškos broližudybės. Tūkstančiai lietuvių ir nuo lietuvių

Dail. Vyto Remeikos vinjetė

kulkų žuvo 1944-1953 metų partizaninių kovų metu Lietuvoje. Dešimtys tūkstančių lietuvių kareivėlių kariavo, vargo ir mirė.

Lapkričio 23 d. minime Lietuvos kariuomenės dieną. Prieš 52 metus tą dieną buvo įkurta Lietuvos valstybės kariuomenė. Pirmieji jos negausūs ir, palyginti, menkai ginkluoti daliniai išvalė Lietuvos respublikos teritoriją nuo rusų bolševikų, bermontininkų ir lenkų kareivių. Tai ir bus jos didelis atliktas istorinis darbas. Oper nepriklausomojo gyvenimo dvidešimtmetį Lietuvos kariuomenėje karingą tarnybą atliko dešimtys tūkstančių jaunų lietuvių.

Moderniais laikais buvo jie vieninteliai iš tikrųjų lietuviški kareiviai. Jie tarnavo savo kariuomenėje, kuri buvo perdėm lietuviška. Tik vėliau okupantų išblaškytų lietuviškų dalinių kareivėliai tarnavo įvairiose formacijose. Dėvėjo jie ir rusišką milinę, ir vokiškus antpečius, ir britų uniformas,

šimtai jų pateko į svetimųšių legioną, kiti ėjo sargybas amerikiečių kariuomenėje. Už Lietuvą ir lietuviškus reikalus neteko jiems iššauti nė vieno šovinio, likimas lėmė kitaip.

Tūkstančiai jų įsiliejo į užsienio lietuvių bendruomenes, o lapkričio 23-jį yra ir jų diena. Lietuvos kariuomenėje jie pradėjo tą varganą, dažnai paniekos ir pažeminimo kupiną, žuvusių draugų kapais paženklintą kareivėlio kelią.

Lietuviškos kariuomenės nebėra. Tėra lietuviai kareivėliai, kurie tarnauja, vargsta ir miršta kitas uniformas nešiodami. Bent 40 tūkstančių lietuvių tarnauja sovietų kariuomenėje, tūkstančiai nešioja amerikietiškas, kanadietiškas ir kitas uniformas. Bet lietuviškos kariuomenės nėra. O todėl ir lapkričio 23-jį yra liūdna diena.

Kareivėlio dalia visuomet yra sunki, o kareiviauti, vargti ir, gal būt, mirti be prasmės yra visų skaudžiausia. O todėl ir ši lapkričio 23-jį yra liūdna diena. Šiandieną su pa-

Ne vadovauja, o seka

KLB MONTREALIO SEIMELIO PREZIDIUMO PIRMININKO P. RUDINSKO PAREIŠKIMAS, SKAITYTAS KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO TARYBOS SUVAŽIAVIME

Paskutiniojo Kanados gyventojų surašymo duomenimis apylinkėse rasta 5.400 lietuvių, taigi skaičiumi Montrealio apylinkė nėra maža. Tačiau į tą 5.400 skaičių įeina ir visi tie, kurie lietuviškai nebemoka, bet surašinėtojų pasakojimu dar sugeba pasakyti, kad jie yra "of Lithuanian origin".

SENANTI
KOLONIJA

Montrealis yra sparčiai sensanti ir mažėjanti kolonija, kadangi du trečdaliai ją sudarančių lietuvių yra emigrantai, atvykę į Kanadą prieš pirmąjį ir antrąjį pasaulinį karą. Seniau atvykusių lietuvių jaunimas yra beveik visai nutautėjęs ir maža bendro su lietuviška bendruomene beturi; užtat bendruomeninė veikla aktyviau reiškiasi tik keli šimtai tautiečių.

Montrealyje turime dvi parapijas – Šv. Kazimiero, kuri prieš du metus atšventė savo 50 metų sukaktį, ir jau po karo susikūrusią Aušros Vartų parapiją. Jos abi turi maždaug po 500 šeimynų, įskaitant ir nevadusius. Taip pat veikia Marijos Nekalto prasidėjimo seserys, kurios išlaiko vaikų darželį.

Montrealyje yra daugiau kaip 30 geriau ar blogiau veikiančių organizacijų, kurių daugumas remiasi senimu. Iš jaunimo organizacijų gerai veikia skautai ir ateitininkai, gana aktyvus Akademinis sambūris, kuris, besavo reguliarių – mėnesinių susirinkimų, dar kas metai suruošia reprezentacinę lietuvių balių pirmos eilės viešbutyje ir kas antri metai skiria 500 dol. Vinco Krėvės vardo literatūros premiją.

Silpnai veikia lietuvių Studentų sąjungos skyrius. Tačiau jis kasmet suruošia Naujų metų sutikimą Laurentian kalnuose. Ta su pašliužų iškila surišta pramoga yra tapusi populiari ne tik Kanados, bet ir JAV studentų tarpe. Taip pat turime šaulių kuopos globojamą sporto klubą Taurą, besireiškiančią krepšinio komandą ir nesenai suorganizuota jaunųjų sekcijs.

Aktyviausia ir gyviausia Montrealio lietuvių jaunimo organizacija yra jaunimo ansamblis "Gintaras", dar tik užpernai atšventęs savo krikštynąs ir metines. Be kelių pasirodymų Montrealyje, jis su pasisekimu yra gastrolavęs Toronte, Hamiltone, Londone ir Vašingtone.

LOKIO
ATGARSIO

Bendruomeninė veikla taip pat šakota. Per šiuos metus KLB Montrealio Seimelio ini-

garba prisimename tuos, kurie mirė už tai, kuo tikėjo, už savo kraštą ir savo žmones, bet prisimename ir tuos, kurie tragiškai žuvo be prasmės, nes jiems buvo lemta gyventi ir uniformą dėvėti tragiškom laikais.

ciatyva įvyko sėkmingas Lietuvos nepriklausomybės paminėjimas, Lietuvos operos solistės Elzbieta Kardelienė muzikos studijos 20 metų paminėjimas, rusų vykdomo baltų genocido paminėjimas, kuris buvo suruoštas kartu su latviais ir estais, įsteigtas Baltų federacijos Montrealio skyrius.

Tačiau, bene didžiausias ir sunkiausias darbas, kurį Montrealio apylinkė kasmet vykdo, yra lietuvių skyriaus organizavimas "Man and His World" parodoje. Montrealio kolonijai tai kainuoja kelis šimtus dolerių kasmet ir tenka įdėti nemažą darbo ir rūpesčių. Lėšomis šiemet mus pirmą kartą parėmė Krašto valdyba, paskirdama 50 dol. Kanados Lietuvių fondas irgi buvo prašytas, bet jokio atgarsio negauta. Daromas pastangos visų tautybių vardu ką nors gauti iš pačios parodos ar provincijos valdžios, bet kol kas be rezultatų. Kadangi paroda kasmet aplanko keli milijonai žmonių, tai kaip ir galima būtų neišnaudoti tokios patogios reklamos mūsų kraštui.

VIDURINIOJI
KARTA

Gerai veikia Montrealyje devynių skyrių šeštadieninė lituanistinė mokykla, kurią lanko 95 mokiniai ir lituanistinis seminaras su 13 lankytojų.

Montrealio bendruomenei priklauso vienintelė pasaulyje bendruomeninė stovyklavietė Baltija. Be pačių montrealiečių, šiemet joje stovyklavo JAV skautų vadovai, o dar anksčiau – JAV ir Kanados studentai ateitininkai.

Turime Montrealyje gerai veikiančią kooperatinę kredito unijsą Litą su 2,75 mil. dolerių kapitalu. Taip pat ir seniausią Kanados lietuvių organizaciją Vytauto klubą, kuris, deja, šiuo

Pr. Rudinskas Krašto tarybos suvažiavime Otavoje.

metu dėl finansinių sunkumų negaluoja.

Galima pasidžiaugti, kad pačios veiklausios Montrealio lietuvių jaunimo organizacijos jau yra vidurinėsios čia augusios ir mokslo įėjusios kartos rankose. Tokiomis yra lituanistinės mokyklos, Gintaro ansamblis, Baltijos stovyklavietė, Akademinis sambūris ir Tauras. Atrodo, kad po šios kadencijos tai kartai turėtų pereiti ir pačios KLB Montrealio apylinkės vadovavimas.

Specifiniams reikalams prie Seimelio prezidiumo yra pakviesti įgalotiniai: A. Kličius – kultūros ir švietimo reikalams, Iz. Mališka – Kanados Lietuvių fondo, A. Kalvaitis – Tautos fondo ir P. Dikaitis – Šalpos fondo.

Vargu ar būtų verta minėti ką nors daugiau apie montrealiečių pobūvinę veiklą. Tu visokių parengimų būna po vieną ar du kas šeštadienis. Daugumas iš jų neturi kitos vertės, kaip tik pabendrauti savosios kartos ar savo vienminčių tarpe ir sukelti lėšų savos organizacijos reikalams.

(keliamą į 2 psl)

Ir Vilniuje yra merginų pramoginių orkestrų. Mūsų nuotraukoje "Bitės": Aušra, Irina, Česė, Agnė ir vadovė Jūra Aneikaitė.

PANORAMA

CHARLES DE GAULLE (1961)

MIRĖ DE GAULLE

Lapkričio 12 d. mirė vienas žymiausių 20 a. politikų ir valstybininkų Charles de Gaulle.

79 m. amžiaus velionis savo atsiminimuose rašė: "Visą savo gyvenimą kariau Prancūzijos idėją". Iš tikrųjų jis savo asmenybe įstengė išvesti pokario Prancūziją iš eilės politinių akligatvių, baigti karą Alžirijoje ir išvesti respubliką iš daugiapartinio politinio chaoso.

Gedulingose pamaldose Paryžiaus Notre Dame katedroje, be kitų, dalyvavo Niksonas, Kosyginas, Kanados užs. reik. ministras M. Sharp. Kvebekui atstovavo nuolatinis provincijos atstovas Paryžiuje Jean Chapdelaine.

PROPAGANDINĖ KRUŠA ŠAKOJASI

Po publicistinės krušos apie Balfio "antitarybinę" ir net "žvalgybinę" veiklą Lietuvoje (plg. NL spalio 7 d.), "Tiesa" spalio 31 d. temą vysto toliau, šakoja ir net pasitelkia tris docentus, komjaunimo sekretorių ir studentų profsąjungos pirmininką papasakoti, kad, esą, "labai apmaudu, kad dar pasitaiko tarybinių piliečių, kurie, nesuprasdami reikalo esmės, o, gal būt, dėl kitų priežasčių, maldauja ameri-

koniškų siuntinių ir tuo tar- nauja tam pačiam tikslui, kurio siekia reakcingi emigrantai".

Vakarų Vokietijos pilietis Vytautas Svilas, šią vasarą lankęsis Vilniuje, buvo apšauktas "Balfio emisaru" ir išstremtas iš Sovietų Sąjungos. Vilniuje V. Svilas lankėsi asmeniškai su V. Svilu, nes buvo susižiedavęs su Vilniaus universiteto gamtos fakulteto laborante M. Prialgauskaite. Ji nori už V. Svilą išeiti ir išvykti į Vakarus Vokietiją. Dabar gamtos fakulteto trys docentai — dekanas R. Tarvydas, Č. Kudaba ir V. Dvareckas, — to fakulteto komjaunimo sekretorius I. Kiudalas ir studentų profsąjungos pirmininkas A. Daulenskis pasirašė po "Tiesoje" išspausdintu laišku, pavadintu beveik skautiškai "Budrumo netekus". Laiške rašoma, kad, dar nepasirodžius "Tiesoje" aiems straipsniams apie Balfą, "daug buvo daroma, kad M. Prialgauskaite blaiviai apgalvotų vedybas su V. Svilu, išvykimą į Vakarus Vokietiją, nuodugnai išanalizuotų savo elgesį ir toliau liktų dirbti fakultete". Pasirodo, ji "liko užsispyrusi", nes ji iškėlė dekanatui pareiškimą apie išėjimą iš darbo.

Ji "ausipelnusi" griežtos kritikos ir buvusi kritikuota. Jos eventualus išvykimas į Vakarus Vokietiją, sovietinėm įstaigom, matyt, būtų itin nemalonius faktas, nes trijų docentų, komjaunimo sekretoriaus ir profsąjungos pirmininko pasirašytas laiškas užbaigiamas:

"Nors mes ją smerkiame ir rūsčiai kaltiname už politinio budrumo praradimą, atsakomybės jausmo už savo tėvynę, tarybinę liaudį netekimą, esame pasirodę jai padėti ištaisyti savo klaidą, jeigu ji pasiryžtų tai padaryti".

Mintis tokiais pompastiškais žodžiais ištekti norinčiai merginai pasakoti apie "politinį budrumą", "atsakomybės jausmą už tarybinę liaudį" galvon tegali šauti valzduotės neturinčiam blurokratui.

Turint omeny, kad sovietinės įstaigos paprasčiausiai gali M. Prialgauskaitei neduoti leidimo išvykti į Vakarus Vokietiją, kyla klausimas, kokių tikslų ir visą šitą antibalinę propagandą taip neskoningai yra įviliama ši mergina. Skambūs aiškinimai, kad "tarybinė santvarka padarė viską, kad ji galėtų sėkmingai mokytis ir studijuoti" iš tikrųjų neįtikina.

Užsienų lietuvius pradeda pasiekti Lietuvoje gyvenančių giminų laišakai su antibalinėmis "Tiesos" straipsnių iškarpomis. Susidaro įspūdis, kad siuntinėlius iš Vakarų gauti Lietuvoje darosi nepatogu, gal net pavojinga. M. Varnelis

NE VADOVAUJA, O SEKA

(atkelta iš 1 puslapio)

Montrealyje nėra Lietuviškos bibliotekos, tačiau prie Aušros Vartų parapijos veikia gerai tvarkomas spaudos kioskas, kuriame galima nusipirkti lietuviškų knygų ir periodinės spaudos. Atrodo, kad lietuviškos knygos ir laikraščių mėgėjų skaičius sparčiai mažėja. Jeigu mūsų laikraščiai nesugebės sudominti priaugančio jaunimo, tai greitai ir taip jau mažai laikraščių ir knygų tiražai turės dar sumažėti ir neišvengiamai privės prie kai kurių vienetų likvidacijos.

Kiek lietuviško jaunimo lanko vietos gimnazijas ir universitetus, tikslios statistikos neturime. Visi tėvai labai rūpinasi savo vaikus išleisti į mokslus, bet ne visi vaikai tuo pačiu rūpestingumu atsimoka tėvams. Spėju, kad šiuo metu Montrealyje gimnazijas lanko apie 200, universitetus apie 100 jaunuolių.

Vienas iš pagrindinių pageidavimų Krašto valdybai — koncentruoti dėmesį į lietuvišką švietimą ir jaunimo organizacijas. Lig šiol jaunimas per menkai įsijungia į mūsų senąsias organizacijas ir bendruomenę, o pastangų sukurti savas priimtinesnes organizacijas taipgi nesimato. Tada ypač galioja tam jaunimui, kuris nebegali laisvai naudoti savo gimtosios lietuvių kalbos. O tokio jaunimo, ypač Montrealy, yra labai daug. Jie žino, kad jie lietuviai, bet varžosi aktyviai dalyvauti ne tik dabartinėse mūsų jaunimo organizacijose, bet ir stovyklose, pobūviuose.

BENDRUOMENĖ IR KALBA

Ar mes, kaip Kanados Lietuvių bendruomenė, visiems laikams žadame bazuotis tik vien gerai lietuviškai kalbančiais nariais? Ar nereikia bandyti ieškoti būdų pritraukti ir tą lietuvių dalį, kuri menkai lietuviškai bekalba, bet norėtų būti lietuviškoje bendruomenėje? Man atrodo, kad jau atėjo laikas išdrįsti statyti tokį klausimą ir ieškoti jam sprendimo. Ir kuo toliau bus atidėliojama, tuo bus sunkiau šią problemą spręsti.

Filmai iš lietuvių gyvenimo galėtų turėti pasisekimo, jei jie būtų gerai, o ne supinti iš senų iškarpų. Solistų ir meninų grupių apsilankymai pas mus nesulaukia pakankamo lankytojų skaičiaus ir iš to seka nuostolis rengėjams. Kiek geresni rezultatai lig šiol buvo su jaunimo ansambliais ir solistų gastrolėmis iš Lietuvos. Tačiau čia vėl iškyla opus bendradarbiavimo klausimas su dabartine Lietuva ir jos orga-

KRITIKUOJAMA POLICIJA

Opozicijos partijos, spauda ir viešojo opinija vis aštriau kritikuoja Montrealio miesto, Kvebeko provincijos ir federalinę policiją dėl jos nepaveikumo ir negebėjimo išaiškinti ir surasti teroristinių pogrindžio organizacijų narius. Ministras pirmininkas P. Trudeau buvo priverstas pripažinti, kad, jei policija savo pareigas ir sekamąjį darbą būtų geriau atlikusi praėjusioje, gal nebūtų buvę reikalo paskelbti karo stovį.

LĖKTUVO AVARIJA

Praeitą šeštadienį Appalachijos kalnuose, JAV, nukrito ir sudegė DC9 tipo keleivinis lėktuvas su 75 žmonėmis, kurie visi žuvo. Lėktuvu skrido ir Marshallo universiteto futbol komanda su palydovais.

APIPLĖŠIMAS URAGVAJUJE

Urugvajaus teroristinė pogrindžio revoliucinė organizacija Tupamaros įsiveržė į Urugvajaus respublikos banką ir pagrobė 6 mil. dol. vertės brangakmenių ir 48 tūkstančius dol. grynais pinigais. Tupamaros nesenai nužudė JAV policijos patarėją D.

nizacijomis. Pavieniai asmenys ir jų grupės tame bendravime yra nuėję žymiai toliau, kaip mūsų politinei kovai vadovaujančių veiksmų priimtose rezoliucijos ir nuostatai sako. Per šiuos dvidešimt metų stebėdamas mūsų laisvės kovos evoliuciją ir santykius su kraštu, aš negaliu atsikratyti įspūdzio, kad mūsų veiksniai daugeliu opų klausimų ne vadovauja, o seka susidariusią populiarią opinią visuomenėje ir tai dar gana pavėluotai. Kai kurie atsiribojimo nuo krašto isterikai JAV yra taip toli nuėję, kad jiems kiekvienas iš Lietuvos atvykęs yra komunistas, jų agentas, taigi kartu ir Lietuvos reikalų išdavikas. Mūsų kolonija Montrealyje šiais klausimais yra gana liberali ir bent dalį tos dvasios mes siūlytume Krašto valdybai ir jos atstovams, kai važiuojama į konferencijas šioms klausimams svarstyti. Šiomis pastabomis norima tik pabrėžti, kad šis klausimas labai aktualus periferijose ir kad jo sprendimui reikia parodyti didelį apdairumą ir gero mūsų realių apytovų bei interesų supratimo ir įvertinimo.

Mitrone ir laiko pagrobė JAV žemės ūkio patarėją C. Fly su Brazilijos konsulu A. D. Gomide.

KENEDŽIAI INVESTUOJA

Kenedžių šeima investavo 250 mil. dolerių į bendrovę, kuri stato visiškai naują vasarvietę Algarve, pietų Portugalijoje. Vasarvietė vadinsis Vilamoura.

STEIGIAMA AMBASADA

Keturių žmonių Kanados diplomatų komisija išvyko į Pekingą paruošiamiesiems darbams atidaryti Kanados ambasadą. Pagal pasirašytą sutartį tarp raudonosios Kinijos ir Kanados, ambasados turi būti atidarytos Pekinge ir Otavoje ne vėliau kaip ateinančių metų balandžio mėn.

Manoma, kad sekančioji Vakarų valstybė, kuri užmegs diplomatinis santykius su Kinija, bus Italija.

40 MIL. DOLERIŲ KVEBEKUI

United Aircraft of Canada Ltd. bendrovė savo gamyklą Montrealyje išplės, investuodama 40 mil. dolerių. Kvebeko vyriausybė bendrovei suteikė 5 mil. dol. subsidiją. Premjeras R. Bourassa pareiškė, kad išplėstoje gamykloje bus 650 naujų darbo vietų.

PERVERSMAS SIRIJOJ

Sirijos prezidentas N. Atassi ir valdžiosios Baath partijos gen. sekretorius gen. S. Jadid yra areštuoti, o vyriausybė nuversta. Perversmą įvykdė buvęs krašto apsaugos ministras

Šia proga aš norėčiau pasidžiaugti, kad dabartinė Krašto valdyba užėmė aktyvią ir pozityvią liniją Kanados Lietuvių fondo ir jo konstitucijos pakeitimų reikalu. Kadangi abi tas organizacijas sudaro tie patys žmonės, tai būtų tikras nesupratimas nerasti bendros kalbos viršūnėje. Tada ypač turėtų rūpėti Kan. Liet. fondui, kuris be KLB apylinkių pagalbos ne veiktų, o tik vegetuotų.

Taip pat norėčiau užgirti dabartinę Krašto valdybą už gerą informaciją, ryšį su apylinkėmis ir palinkėti, kad daugumas jos narių, o ypač dr. Čepas būtų kandidatais ir sekančiai kadencijai. P. Rudinskas

maršalas Hafez al-Assad, žinomas kaip kraštutinis nacionalistas ir karo prieš Izraelį šalininkas.

TERORISTAI APVOGĖ POLICIJA

Montrealio laikraščiuose įduotame Kvebeko teroristinės organizacijos FLQ komunikate giriamasi, kad policijos ieškomi teroristai pavogė iš policijos ginklus.

Kai policija Queen Mary gatvės bute praeitą savaitę suėmė Bernardą Lortie, tame bute slėpėsi dar trys paieškomi teroristai, kurių policija nerado. Kai butą saugoti paliktieji policininkai nuėję pavalgyti, jie pabėgė ir pasidėmė policijos paliktus ginklus.

Policija atsisakė šitą tvirtinimą komentuoti.

NEDARBAS KVEBEKE

Statistikos biuro duomenimis, šiuo metu Kvebeko provincijoje yra 8,8 nuoš. bedarbių. Rugsėjo mėn. bedarbių buvo 8,9 nuoš. Spalio mėn. provincijoje buvo 159 tūkstančiai bedarbių.

BALTŲ DRAUGIJOJE

Spalio pabaigoje Linburge, šiaurės Vokietijoje, Rytų akademijos rūmuose įvyko Baltų draugijos suvažiavimas, kurio metu buvo paskaitos aktualiomis temomis. Po paskaitų vyko gyvos diskusijos.

Suvažiavimo proga buvo sušauktas draugijos delegatų susirinkimas, kuris patvirtino ligšiolinius pirmininką dr. H. Kehreną, Düsseldorf, ir vicepirmininką dr. A. Gerutį, Bern.

Anksčiau Stuttgarte buvusiam draugijos vokiečių-lietuvių sekcijos narių susirinkime pirmininkais patvirtinti dr. H. J. Dahmen iš vokiečių pusės ir W. Banaitis iš lietuvių pusės.

DĖKOJA UŽ KNYGĄ

Prof. James Eayrs Toronto ir Montrealio dienraščiuose išspausdinus baltiečiams palankių straipsnių, KLB Krašto valdyba jam pasiuntė padėką ir knygą "Lithuanians in Canada".

Savo laiške KLB Krašto valdybos pirm. dr. S. Čepui dėkoja už knygą, sakydamas, kad tai "labai įdomus ir informuojantis tomas", o savo laišką pabaigia lietuviškais žodžiais: "ačiū labai".

R.J. IŠGANAITIS, BA, BCL

ADVOKATAS

Tel: 842-1126, namų 674-7038

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525
MONTREAL 126.

DR. A.S. POPIERAITIS

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(C).

CHIRURGINĖ PRAKTIKA

KREIPTIS Tel. 931-3275
SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W.
Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

DR. A.O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1470 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535

ADVOKATAS

J.P. Miller B.A., B.C.L.

Suite 205
168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remodeluoju
• Vasaros laike saugojimas
(Storage)
6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal
Tel. 767-6183

BERNARD K. SCHNEIDER, B.A., B.C.L.

ADVOKATAS

PHONE 871-1224
RES. 486-3361

DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1818
MONTREAL 128, QUE.

TEL: 769-8831
Namų 366-2548

4475 BANNANTYNE AVE.
VERDUN, QUE.

PINTO
MAVERICK
TORINO

Sales Manager
Leo Gureckas

ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.
TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

EINAMASIS S-tas	5.0%
ŠĖRUS (numatyta)	6.0%
TAUPOMASIS S-tas	6.5%
TERM.IND. 1-metams	7.25%
TERM.IND. 2 "	7.75%
TERM.IND. 3 "	8.00%

Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS

(įskaitant nario gyvybės apdraudą iki \$10,000 paskolos sumos)

ASMENINIS, čekių kreditas ir nekiln. turto (rezidenc. nuosavybė) iš 9%

INVESTACINES pagal ju rūši nuo 9.5% iki 12%.

TERMINUI suejus paskolos atnaujinamos iš tuo metu galiojančio palūkanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus šeštadienį. Vakara - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena-penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakara - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

Sekmadieniais nedirbama vasarą, nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409,

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

TEL 727-3120

NAMŲ 376-3781

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

ARTURIMAS
TIK STEBĖTI?

Kaip JAV, taip ir Kanadoje
įvykiai rieda naujais keliais.

Ramus, saugus gyvenimas
nuolat tirpsta. Valstybių vy-
riausybės nebesugeba apsaugo-
ti ramių, kūrybingų, dirbančių
piliečių nuo vidaus ir užsienio
teroristų, gangsterių, žudynių
ir turto naikinimo.

Dirbantis žmogus, mokesčių
mokėtojas, krašto kūrėjas, pa-
žangos ir kultūros ugdytojas
yra mažumos kriminalistų per-
sekiojamas, žudomas, apiplė-
šiamas, pagrobiamas.

Vyriausybės žmonės yra pa-
metę galvas ir nežino ką daryti?

Finame prie anarchijos,
džiunglių įstatymų.

Kanadoje Kvebeko prancūzai
laisvės kovotojai siekia nepri-
klausomybės, kovoja prieš ki-
tataučių kapitalo išsigalėjimą jų
provincijoje. Laisvės šūkiai yra
skambūs. Deja, realybėje šuo
pakastas kitur. "Laisvės" ko-
votojai yra treniruojami Kubo-
je, Alžyre ir net SSSR. Yra
siekiama sukurti socialistinę
Kvebeko respubliką, antrąją
Kubą. Tai Kanados opozicij-
s partijų veikėjai bei vadai žino
ir skelbia viešai savo kalbose.
Deja, liberalų partijos žmonės
slepia nuo tautos realybę.

Kas kart vis daugiau leidžia-

ma įvažiuoti į Kanadą spalvo-
tiems žmonėms. Nėra ko dis-
kriminuoti, jei jie yra tik dar-
bo ieškotojai. Deja, jų eilėse
yra paruoštų teroristų, revo-
liucinierių.

Kanados apie 600.000 pilie-
čių yra be darbo, gyvena iš pa-
šalpų, o netinkamai atrinkti
emigrantai vis vežami ir veža-
mi be tvarkos. Žinoma, daug jų
yra D. Britanijos piliečiai. Kas
iš to? Jie nėra Kanados pilie-
čiai. O Kanados pilietis, gimęs
ar natūralizuotas, turi būti ap-
rūpintas darbu pirmoje eilėje.

Kanada neturi būti tik ežeru,
kuriame viso pasaulio žmonės
žvejoti gali be jokių taisyklių.
Mes esame atsakingi būsimosi-
om kartom už Kanados ateitį.
Kanada kanadiečiams, bet
ne pasaulio gangsteriams, re-
voliucinieriams, teroristams,
naujų utopių platintojams.

Etninės grupės sudaro treč-
dalį Kanados gyventojų. Tad
joms krašto valdyme irgi pri-
klauso teisė būti viršūnėse.
Dabar Kanada tevaldo tik ang-
losaksai ir prancūzai. O kodėl
kiti palikti už durų, maldaujan-
tieji kaip vergai užtarimo, duo-
nos kšnelio?

Organizuokimės trečioji Ka-
nados tautos dalis ir pasiimki-
me viską lygiomis, kas mums
priklauso. Kvebeko prancūzai
kovoja terorų, turto naikinimu
ir pasitikėjimogriovimu. Mes,
trečioji grupė, siekime kultū-
ringais keliais, mokslu, kultū-
ra ir savo balsais.

Atėjo laikas lietuviams iš-
eiti iš savo rūšių, požemių ir
viešas vietas, politinį gyvenim-
ą.
J. Laukys

Prierašas. Visiškai sutikda-
mi su paskutiniu J. Laukio
sakiniu, vis dėlto abejojame vi-

sos eilės kitų jo teigimų pa-
grįstumu. Nejaugi "liberalų
partijos žmonės iš tikrųjų sle-
pia nuo tautos realybę"?

J. Laukys rašo aktualia ka-
nadietiška ir tuo pačiu Kanados
lietuvius dominančia tema. Ir
būtų labai įdomu, jei kiti skal-
tytojai šiais reikalais parašytų
savo nuomonę.
Red.

NESUSIPRATIMAS DĖL
NESUSIPRATIMO

Nors gerb. S. Šetkus mane
pavarde savo rašinyje "Nesu-
sipratimas ar kas blogesnio",
NL 1970.X.21, neįvardino,
tačiau, kaip iš turinio galima
spėti, jis nagrinėja mano
straipsnio, kuriame pabėriau
padrikų išpūdžių iš Lietuvos,
nesusipratimus.

Gaila, jog savo išvedžioji-
muose gerb. S. Šetkus naujų
"atradimų" nepadarė, o tik
kalba bendromis, nors ir la-
bai gražiomis, patriotinėmis
frazėmis. Aišku, tai labai
žavų ir tų minčių autorių te-
galime sveikinti, tačiau ką
tas turi bendro su rimtu da-
lyko nagrinėjimu?

Vienoje savo rašinio vieto-
je gerb. S. Šetkus net truputį
suabejoja, ar aš galiu rūpin-
tis tautos reikalais ir rašyti
apie juos. Kitoje vietoje jis
aiškina apie "pasimetusi"
spaudos darbuotoją, kuriam
neaišku, "kokią laisvę mes
turime, kas ta laisvė yra" ir
panašiai. O pabaigoje gerb. S.
Šetkus jau kiek surimtėja ir
visiems tautos mulkintojams
(o prie jų, atrodo, ir mane
priskiria) ragina pasakyti
griežtai — ne.

Aš prie gerb. S. Šetkaus
pamokančių ir drąsių teigimų
nieko negalėčiau pridėti, bet
tik nurodyti tame pačiame
puslapyje tilpusi Vyt. Alanto
išsireiškimą: "Mes gi esame
dinastų tauta, ir kiekvienas
turime savo kodeksus". Ger-
biau gerb. S. Šetkaus kodek-
są, nors jis "kaip kam gali" at-
rodyti ir primityvus.

Aš jau pripratęs matyti
tautiečius, rašančius apie
mano nesusipratimus. Kuomet
"Vienybėje" parašiau
apie Lietuvoje vykusius ren-
ginius, draugas A. Bimba
"Laisvėje" (1970.IX.4) apie
kuriuos mano teigimus
sakė, jog aš "nesuprantu ar
nenoriu suprasti". Ponas S.
Šetkus, nusižiūrėjęs į draugą
A. Bimba, panašiai patūravo-
jo — "nesusipratimas ar kas
blogesnio".

Jeigu šie du mieli tautie-
čiai mane teistų, norėčiau,
kad jie mano žodžius palaikytų
tik "nesusipratimu" ir nie-
ko "blogesnio" ne pridėtų. Ta-
da gal ir bausmę mažesnę
gaučiau. O pagaliau "nesusi-
pratimas" nėra jau toks retas
įvykis: pažūrėkime, kiek
daug žmonių per nesusiprati-
mą ateina į šį pasaulį...

Ed. Šulaitis

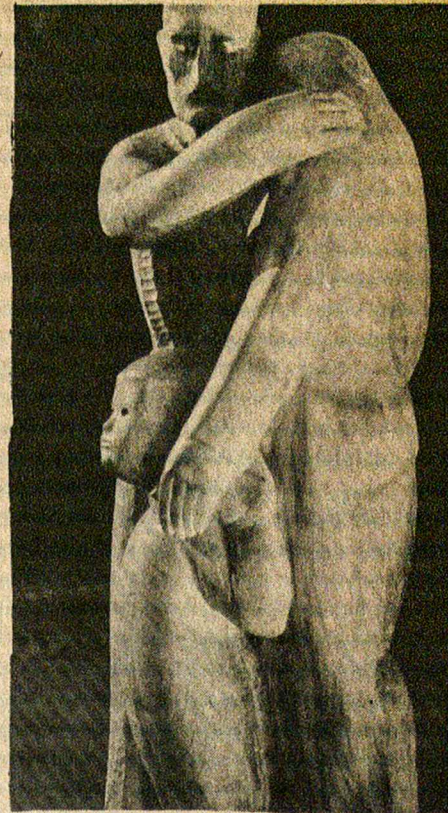
CITATOS

NUNOKĘ
IR PERNOKĘ

Po Australijos lietuvių
bendruomenės Krašto tarybos
atstovų rinkimo Sydnėje,
"Mūsų pastogė" rugs. 14 d.
išspausdino tokią padėką, po
kuria pasirašo 30 jaunuolių
Sydnėje:

"Sydnėjaus jaunimas dėkoja
Sydnėjaus apylinkės pensini-
kams, dalyviams, nedalyva-
vusiems ir visiems kitiems,
kurie turėjo teisę balsuoti
per praeitus rinkimus į
Krašto Tarybą (balsavimas
įvyko rugpjūčio 23 d. Daina-
vos salėje Bankstowne).

"Ačiū labai, kad Jūs neiš-
rinkote nei vieno atstovo iš
jaunimo. Tą dieną mes turė-
jome progos pamatyti, kiek
jaunimas reikalingas Sydnė-
juje. Su Sydnėjaus apylinkės
Valdybos pagalba mes turėjo-
me progos išstatyti tris kan-
didatus atstovauti jaunimą."

Daif. Dagys: "Atsisveikinimas"

Tai buvo p. Daiva Labutyte-
Bieri (filisterė), p. Andrius
Garolis (buvęs Studentų Žo-
džio redaktorius) ir p. Rimas
Skeivys (filisteris ir dabarti-
nis Sydn. Studentų Valdybos
pirmininkas).

"Rinkimuose buvo 30 jau-
nimo atstovų, bet iš jų tik
apie 20 turėjo teisę balsuoti.
Šitas jaunimas atstovavo
skautus, sportininkus, jau-
nuosius ateitininkus, studen-
tus, tautinių šokių šokėjus ir
jaunus choristus. Dėkojame,
kad Jūs ignoruojate mūsų en-
tuziazmą."

"Ypatinai ačiū tautiečiams,
kurie įrašė aukščiau minėtų
atstovų pavardes ant sąrašė-
lių, pavadintų: "Nebalsuok už
šitos asmenis". Tai ypatingai
geras pavyzdys nesiskaldyti
ir dirbti kartu už Lietu-
vos išlaisvinimą. Geras da-
lykas, kad Jūs atstūmėte jau-
nimą. Kam reikalingi tie vai-
kai, gimę Australijoje, ar jų
atstovai, kurie širdyje jau-
čiasi tikrais lietuviais? Tegu
vadovauja tie suaugę, nunokę
ir pernokę."

STEFANIJA RUKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Jau aušta, ir aš nemiegu. Visą naktį labai šau-
dė sienos. Lauke šaltis smarkiai spustelėjo. Guli akis
užmerkusi ir nekrutu.

Staiga pasigirsta grubus "padjom, vstavaj". Visi
pradeda nerangiai keltis, kalbasi, niurna ir daugumas
keikiasi. Vienas sako, kad naktį buvo šalta miegoti ir
matuškas prideda. Kitas skundžiasi, kad ilgai nega-
lėjo užmigti, nepailsėjo ir nusikeikė. Trečias pyksta,
kad išsibaigė tabakas ir vėl keiksmas. Atrodo, kad vi-
sas barakas keikiasi. Trečdalis kalbos sudaryta tikrai
iš keiksmažodžių. Gal darbininkai keikiasi todėl, kad
jų viršininkai keikiasi. Gal nenori atsilikti nuo valdžios
ir tuo pasirodyti, kad ir mes nieko nebijome. O gal
apkartęs gyvenimas verčia visus keiktis. Bet Dievo
jau beveik niekas nebemini.

Kas darosi prie krosnelių ir virtuvėje prie plytos
mūrinės sienelės, verčia griebtis už galvos. Vyras ne-
suranda autų — keikiasi. Kito autai neišdžiūvo — kei-
kiasi. Toliau susikuprinęs darbininkas skundžiasi, kad
jo autas kažkas numetė ir savus pasikabino — keikiasi
iš plačios rusiškos dūšios. Anas vyras nesuranda vel-
tinių, o jo kaimynas tik vieną surado — abu ieškodami
keikiasi. Kiti per žmonių spūstį negali prieiti prie kros-
nelių — keikiasi ir ragina pirmuosius greičiau pasi-
traukti.

Ir taip iš labo ryto sklinda barake bėrimai ir keiks-
mai. Atrodo, kad tie žmonės gali vienas kitą lengvai
užmušti. Tačiau niekas nesimuša, net ir nesistumdą,
bet visą savo tulžį išlieja keikdamiesi. Keikiasi ir mo-
terys. Ir tikrai, jei vargo spaudžiama nusikeiki, tai lyg
ir lengvėliau pasidaro.

Ramu. Visi susirinkiojo savo kunklelius ir skuba
pusryčiauti. Niekas nesiprausia, nes barakuose nėra
vandens ir prausyklos. Labai didelė kamštis prie stalų
ir prie virinto vandens katilų. Daug darbininkų valgo
sėdėdami ant nary.

Žmonės dar nepavalgė, bet jau pasigirsta prižiū-
rėtojų prikašiojimai ir niurnėjimas, kad ilgai valgo-
ma ir be reikalo gaisinamas laikas. Jie rūpinasi visus
greičiau iš barakų išvaryti į mišką. Jei dar viršesni
ras darbininkus barakuose, tada jie gaus pipirų, kodėl
taip vėlai pradeda darbą.

Jau visi pavalgė. Tuoju griebia pietus, įrankius
ir nešdinaisi.

TAIGA

Žavus Sibiro žiemos rytas. Visur mirtina tyla.
Naktį gerokai pasnigta. Spygliuočiai medžiai pasiden-
gę baltais sniego stogeliais ir labai puošniai atrodo.

Prieš tuos gražuolius taigos milžinus žmogus jautiesi
menkutis padarėlis.

Taigos pakraštys.

Einu į mišką ir svajingai žiūriu į tolimoje snau-
džiančią taigą. Prisimenu Simano Daukanto su pasidi-
džiavimu ir labai smulkmeniškai aprašytas senovės
Lietuvos girias. Bet taiga, atrodo, baisesnė, paslaptin-
gesnė ir gal tylesnė, nes baltas žiemos šalčiai neleidžia
jose gyvūnijai veistis ir gyventi.

Taiga tai tūkstančiai metų žmogaus rankos ne-
paliesta miškų jūra, tai gražus, didingas, akimis ne-
aprepiamas ir nemačius neįsivaizduojamas įvairios
augmenijos susibūrimas. Jos vaizdą gal galima būtų
palyginti su jūrų platybėmis ar dangaus beribiais to-
liais. Dairaisi aplinkui ir matai čia tiek daug įvairumo,
grožio ir nesuprantamų gamtos paslapčių, kad viskas
nebetelpa suvargusio žmogaus sąmonėje. Taigai aptarti
žmogus pritingi žodžių. Kas kartą taigoje pagyveno,
tas jos kaip jūros visuomet ilgėsis ir visada ją pri-
simins.

Iš spygliuočių medžių čia auga: kedras, pichta,
pušis, eglė, o jų papėdėje kadagys. Kedras — taigos
karalius. Jis storiausias, aukščiausias ir su tiesiu ir
lygiu liemeniu. Jo mediena kieta, rausvoka, labai stipri
ir patvari, todėl plačiai vartojama statyboje. Iš jos
dirba baldus ir statines.

Kedro viršūnė pasipuošusi skarotomis šakomis ir
lyg žilas lietsargis gaubia jo kamieną. Tas taigos mil-
žinas labai reikalingas žmonėms ir girios gyvūnijai,
nes yra dosnus ir moka alkanus papenėti. Ant jo auga
panašūs į eglės baubukai, kuriuose po kiekvienu žvy-
neliu yra riešutas, kiek didesnis ir skanesnis už saulė-
grąžos sėklas. Sibiriečiai jo riešutus labai mėgsta, sku-

jas kepa ant ugnies, gliaudo sėklas ir valgo. Jų sėklo-
mis minta margas voverių giminės taigų žvėrelis bu-
rundukas ir mažas, pilkas paukštytė kedrovka. Burun-
dukas kiek mažesnis už voverę, o kedrovka mažesnė
už Lietuvos žvirbliuką.

Nors ir galingas kedras, bet kartais ir jis nusi-
lenkia Sibiro vėtroms — buranams, kurios visai nesi-
gaili taigos, verčia ir viską rauna su šaknimis be jo-
kios tvarkos ir plano, nors sovietiniuose kraštuose vis-
kas planuojama. Kartais kedras nuvirsta skersai upelį
ir tampa lieptu pereiti žmonėms ir gyvuliams. Dažnai
žmonės ir ieško to natūralaus liepto, nes per daugybę
Sibiro upių dar niekas tiltų nepastatė.

Pichta graži ir labai primena lietuvišką pušį. Pich-
tas plačiai naudoja statybai ir jų rajonuose steigia nu-
sakinimo centrus. Tose vietose, dažnai labai giliai tai-
goje, yra pastatyti keli barakai ir gyvena nusakinimo
darbininkai. Anksti pavasarį jie suražo pichtų žievę,
o vasarą iš tų žaidų smarkiai teka jų smala. Iš su-
rinktų sūkų dirba skipidarą — nevalytą terpentina.

Aukštesnėse vietose auga susimetusios pušys, o
žemesnėse — snaudžia tamsūs eglynai.

Taigose yra ir lapuočių medžių. Tai beržai, alks-
niai, labai stori juodalksniai, buinos su juodais lapais
epušės, ievos ir geltonosios akacijos.

Berželis čia turi mažesnius lapus negu lietuviš-
kasis svyrūnelis, bet jis yra gerai prisitaikęs Sibiro
klimatinėms sąlygoms ir gražiai auga.

Niekur čia nepamatyti Lietuvos girių milžino ažu-
lo. Jam čia jau per šalta. Tą tremtinį bando sodinti ir
auginti botanikos soduose, bet ir ten jis neauga.

Akacijos taigoje užauga dideliais medžiais ir gra-
žiai geltonai žydi. Miškų prošvaisėse, ypatingai de-
gimuose, auga daug aviečių. Lominesnėse vietose ir
prie versmelių vešliai bujoja laukiniai raudonieji ser-
bentai.

Sibiro žemė dar nenuailinta, tai žolė ir laukinės
gėlės auga, kūpa ir net virsta iš žemės miško pakraš-
čiuose. Čia sutinki didelius laukinių gėlių kerus, labai
panašius į mūsų jurginus.

Taiga ošia ir gaudžia, taiga meldžiasi gamtos kū-
rėjui, taiga dar nebijo žmogaus.

ŠALTIS

Šiandien šaltis gerokai spaudžia ir Celsijus rodo
50 laipsnių žemiau nulio. Einame moteriškos į darbą
ir žiūrime tik viena akimi. Kai ta akis apšerkšnija ir
užšąla, ją paslepiame po skarele sušilti ir žiūrime
antrąja akimi. Taip ir kaitaliojame akis. Jei nebūtų
aprišta, kaktą tuojau nušaltų. Tokiam seniai šalčiui
spaudžiant, visi būna labai atsargūs.

Priėjome darbovietę. Tariaime, kad šiandien bus
daug sunkiau dirbti, nes naktį storai prisnigo ir vis
dar krauna daugiau.

Pirmas darbas yra susikurti didelis laužas, nes ši
rytą jis reikalingesnis, kaip bet kada. Be jo sušalsi ir
visai negalėsi dirbti. Privelkame krūvą šakų ir užku-
riame. Truputį pasišildome. Maistą prie medžio užka-
sime sniegan, kad geriau būtų atrasti, ir einame gali-
nėtis su taigos milžiniais.

Miško kirtimas yra sunkus darbas moterims. Lais-
vame pasaulyje beveik nesuprantama ir žmonės nen-

rės tikėti, kad Sibire moterys dirba miškuose. Čia mo-
terys dirba visus sunkiausius darbus. Niekas tuo nesi-
stebi ir niekas jų neužaučia. Dar sunkiau mišką kirsti
alkaniems tremtiniais, bet jie turi dirbti, nes prie-
vaizdai vis mina ant kulnų ir nuolat ragina. Kad nors
būtų piuklas aštrus, tinkamai pagalaštas ir su geru
taku. Daigį pasipustyti išmokau, bet piuklo paslaštinti
nemoku. Bandyčiau, bet nėra dildės.

Giriamės, kad pas mus pramonė, technika ir darbo
mechanizacija jau baigia pralenkti kapitalistinius kraš-
tus, kad esame viskuo pertekę, bet neturime paprastos
dildės. Kaip dabar būtų gera turėti elektrinį piuklą,
bet nė vieno tokio įrankio nemačiau net pas etatinius
miško darbininkus.

Tampome atšpusį piuklą iš visų jėgų, bet medis
nepasiduoda. Kartais pagalvoji, kad kirviu greičiau
nukapotume tą medį, negu tą dantytą skardele. Nors
imk ir graužk jo kamieną dantimis.

Pradeda linkti papiautas medis. Lekiname nuo jo,
smukdamos į sniegą iki juostos. Pasukame kiton pu-
sėn, nes jau aišku, kurion pusėn pakirstas medis suka,
ir lengviau atsidūstame. Bet staiga kamienas atplyšta
nuo kelmo ir neria į mus. Kad šitaip gali atsitikti, mes
dar nežinojome ir tik per plauką likome nepaliestos.
Taigose medžiai užmuša daug darbininkų arba visam
gyvenimui padaro invalidais.

Grūdamas medis stora šaka užkabino Gembickų
Laimutę ir smarkiai sužalojo jai stuburą. Mergaitė
pusantų metų išgulėjo ant kietų lentų ir smėlio, gavo
inksto džiova. Sergantį inkstą pašalinus, Sibiro inva-
lidė ir dabar Kaune vaikšto lazdute pasiramčiuodama.
Tai mūsų komunistų išdavimo auka, o tokių yra tūk-
stančiai. Laimutei jau ir antras inkstas pradėjo gesti ir
su jos vargeliu jau bus baigta.

Vieną kartą ir mane šaka buvo prispaudusi prie
žemės. Tik visa laimė, kad tai atsitiko giliame sniege
ir šaka buvo kreiva. Taip išlikau gyva, bet po to šaka
pasiliko daug mano sveikatos, o žymę kojoje nešiojau
iki karsto lentos.

Pietums visi renkamės prie laužo. Čia maišosi iš
daugelio kolchozų darbininkai. Pakurstome laužą, kad
smarkiau liepsnotų ir toliau stovintiems nebūtų taip
šalta. Išsikasame iš sniego pietus. Bijojuome, kad žvė-
riukai nepavogtų, bet jie už žmones sąžiningesni ir
mūsų bedalių maisto nelietė. Pasišildome pietus ir už-
kandžiaujame. Tokiame šaltyje labai praverstų dube-
nelis karštos sriubytės, bet iš kur jos gausi.

Pasišnekame su kitų kolchozų darbininkais. Pasi-
rodo, kad Sibiro kaimuose nevienodas gyvenimas. Tvar-
kingesni kolchozai yra turtingesni, už darbdičius duo-
da daugiau javų ir darbininkus geriau aprūpina maistu.
Mokesčiai, žinoma, visur tie patys.

Po pietų vėl nupiauname medį, nugenėjame šakas,
supiaustome ir rąstus ir išdeginame kelmą. Dirbame
lėtai, bet krutame, nes šaltis nejuokais spaudžia ir
verčia judėti. Pakariais išsenka mūsų jėgos ir tik
laukiame, kad apskaičiuotų ir greičiau priimtų mūsų
darbą. Tada lėtai kešiname į stovyklą. Barake jau ge-
rai, nes šilta ir galima kiek pailsėti.

Šilta, tai šilta, bet valgyti visai neturiu, o vandens
atsigėres taigos jau nekirsi.

Bus daugiau

KATEDRA

Vilniaus Akademine dramos teatras stato naują JUSTINO MARCINKEVIČIAUS dešimties pjesių dramą „Katedra“. Jos herojaus prototipas — įžymusis lietuvių architektas Laurynas Stuoka-Gucevičius. Drama skiriama Vilniaus miesto 650-osioms metinėms. Spausdiname ketvirtąją „Katedros“ pjesę.

Ketvirta giesmė

Smuklėje. Laurynas, jo draugai, šinkorius, smuklinukas.

STEPONAS:

Išgerkime, bičiuliai, už Lauryną,
Įpilk visiems, šinkoriau, tik žiūrėk,
Kad būtų kaip ugnis! Aš pastebėjau,
Kad per arti degtinę prie vandens
Laikai padėjęs...

SINKORIUS:

Ką jūs, mano ponai!
Visuos namuos vandens nėra nė lašo.
Vaikai — ir tie degtinę laizo.

KAZIMIERAS:

Bravo!
Valkai bus sąžiningesni už tėvą.

SINKORIUS:

Aš pasakysiu, ponai, jums, kad
smuklė —
Sąžiningiausia žemėje vieta:
Žmogus užėmė čia arba iš džiaugsmo,
Arba iš sielvarto. Aš jau matau:
Jei džiaugsmas — didelis, jei
skausmas — tikras,
Pilu pačios tikriausios. Sąžiningai.
O jei matau, kad šiaip koks dykduonis
Užėjo, neturėdamas ką veikti, —
Tai šitokiam (prašau atleisti, ponai!)
Aš surandu truputį skystesnės:
Ką pats atsineši, tą pats ir gausi.

KAZIMIERAS:

Telsingai, senil

STEPONAS:

Pilk pačios tikriausios,
Nes mūsų džiaugsmas — tikras. Tu
matai
Štai šitą vyrą?
(rodo į Lauryną)

Nematai nė velnio,
Nes tu dar neatsiklaupė prieš jį.
Tai laimingiausias Lietuvoj žmogus.

SINKORIUS (nueldamas):

Nepanašu. Laimingi žmonės, ponai,
Ne taip atrodo.

POVILAS:

Taigi, už Lauryną!
Bičiuli! mielai, sveikinam tavę,
Laimėjusį konkursą. Mūsų džiaugsmas
Ir didelis, ir tikras.

KAZIMIERAS:

Kaip degtinė.

POVILAS:

Laurynai, tavo Katedros projektas —
Tai dievo apreiškimas...

STEPONAS:

O gal velnio?
Nuo dievo iki velnio — netoli.

POVILAS:

Jūs leisit man kalbėti, ar neleisit?

STEPONAS:

Ką čia kalbėt, kai viską patys žinom:
Jo Katedros projektas — tai šedevras,
Kur viskas taip tikslu, kilnu ir aišku!
Nei kvapą užima...

KAZIMIERAS:

Taip, kaip degtinė.

POVILAS:

Jūs atimate duoną iš manęs:
Studiavau retoriką — o kam,
Kada bičiuliai tokie auksaburniai?
Aš priverstas, Laurynai, paprašyti,
Kad tu padėtum man nutildyt juos:
Parodyk jiems „Morentibus“ medalį,
Kurio tavo karalius pažymėjo
Už Katedros projektą — įj pamatę,
Jie žado nebeteks ir užsičiaups.

LAURYNAS:

Nereikia, Povilai! Gryna tuštybė
Visi tie ordina, medaliai...

POVILAS:

Seni,
Kalbi lyg vyskupas Masalskis. Matot,
Jis panašus į savo mecenatą.

KAZIMIERAS:

Su kuo sutapsi, tuo ir pats patapsi.
Parodyk tą medalį
(medalis eina per rankas)

STEPONAS:

Čia tai bent!

STANISLOVAS:

Iš kur karalius ėmė šitiek aukso?
Jis plikas, kaip tilvikas.

POVILAS:

Iš carienės,
Ji grynau aukso moka jam už meilę,
Už glamones ir bučinius...

KAZIMIERAS:

Ech, vyrai,
Kad man tokia bobelė!

STEPONAS:

Pabandyk,
Gal ir atmuši nuo karalius.

POVILAS:

Taigi,
O kam tada karalius atiduos
Ir Lenkiją, ir Lietuvą, jei tu
Carienės palatus iš jo paverši?

STANISLOVAS:

Karaliaus šventas tikslas — kuo
greičiau
Kam nors mus atiduoti. Neatimkim
Iš jo tos galimybės. Gaila vyro.

KAZIMIERAS:

Nežemiškas, karališkas dosnumas!
Tepadeda jam dievas...

POVILAS:

Vyra! vyrai!
Žinokite: ir smuklėj sienos girdi...
Aš klausiu jūsų: ko mes čia atėjom?
Išgerti už Lauryną, ar...

STEPONAS:

Išgerti,
Už Katedrą, Lauryną ir medalį.

KAZIMIERAS:

Laurynas ir Laurynas... Kas jis toks —
Tik vyskupo klapčiukas!

STEPONAS:

Na, žinai,
Tu jau per daug!

POVILAS:

Kazimierai, aš noriu,
Kad tu atsiprašytumėt Lauryno,
Aš reikalauju šito!

LAURYNAS:

Vyra! meskit!
Kazimieras teisybę sako: aš
Tikrai esu tik vyskupo klapčiukas.
Be turto, be kilmės, be aukšto posto —
Ak, dieve mano, tik dulkelė vėju,
Kuri nenori būti sutrypta.
Kuri aukoja žmogišką orumą,
Ambiciją, savigarbą, svajonę,
O kartais — meilę (taip, dažnai ir
meilę)

Aukoja vien tik tam, ką mes įpratome
Vadinti talentu. Prakeiktas žodis,
Kurs reikalauja visko arba nieko.
Kur mūsų išdidumas? Broliai mano,
Tai liuksusas, tačiau, deja, ne mums.
Štai man šandieną įteikė medalį —
Taip iškilminga buvo, taip gražiai!
Ir tokie ponai spaudė mano ranką,
Šypsojosi, linkėdami sėkmės,
Tautos pasididžiavimu vadino,
Man mano pareigas primindami:
Ką aš turiu, ką privalau statyti
Ir kaip statyti aš neprivalau.
Aš ten buvau, tą alų midų gėriau,
Šypsojau ir linkčiojau, dėkojavau
Ir net nemažą kalbą pasakiau,
Kur buvo viskas: dievas ir karalius,
Kapitula ir vyskupas Masalskis,
Ir Vilniaus magistratas... tik nebuvo
Toj mano prakalboj manęs paties.
Tai buvo tik žaidimas. Tik spektaklis,
Kuriam ir aš kažką suvaidinau.

POVILAS:

Tu perdidi, Laurynai: tavo rolė
Ten buvo pagrindinė.

LAURYNAS:

Drauge mano,
Nejaugi tu nesupranti, kad jie,
Man maloningai leido įj m s dėkoti!
Už tai, ką aš sukūriau, ką sutvėriau:
Dėkoti jiems už savo įkvėpimą,
Už talentą, už darbą, už kančias...

KAZIMIERAS:

Nesuprantu, kodėl tu viso šito
Nepasakei tenai?

LAURYNAS:

Nesupranti?
Todėl, kad aš esu žmogus, kad noriu
Statyti ir toliau, kad aš esu,
Kaip tu sakai, tik vyskupo klapčiukas,
Labai gražu, jei dar ir talentingas —
Tada ir vyskupui daugiau garbės.
A, tu manai, jog talentas — tai laisvė,
Šlovė, medaliai, šypsenos, plojimai
Ir teisė pasakyti, ką galvoji?
Koks vaikiškas naivumas!

KAZIMIERAS:

Tu bailys,
Begėdiškas melagis ir dviveldis.
Viena ranka tu priimi medalį,
Kita už nugaros jiems rodei špygą.

LAURYNAS:

Tu skaudžiai užgavai mane. Skaudžiau
Nė vyskupas Masalskis neužgautų.

KAZIMIERAS:

Aha, Masalskis! Argi ne įsiai
Apgynė tavo Katedros projekta.
Išrūpino medalį tau?

LAURYNAS:

Iš tuo
Mane pririšo prie savęs. Prikaustė.
Štai kur tragedija. O tu kalbi
Kaip mano konkurentas. Dieve mano,
Tai ar aš kaltas, kad ne tu, o aš
Statysiu Katedrą? O tą medalį...
Aš įj galia tau atiduoti. Imki!

KAZIMIERAS:

Pasilaikyk įj sau, kad po kaklu
Galėtum pasirišti, kai Masalskis

Laikys tavojoj Katedroj mišias,
O tu jam patarnausi. Ir, žinia,
Per pakylėjimą susuksi špygą!

POVILAS:

Aš nepakęsiu šito!

STANISLOVAS:

Reikalauju,
Kad jūs atsiprašytumėt viens kitol

KAZIMIERAS:

Aš išeinu.

STEPONAS:

Aš irgi.

LAURYNAS:

Palūkėkit —
Aš noriu porą žodžių pasakyti,
Kad viskas būtų aišku ligi galo.

Visi klapčiukai esame. Visi!
Kazimieras Oginskiui patarnauja,
Statydamas jam arklides. Galėtų
Statyti rūmus, bet, deja, Oginskis
Jo talento nevertina labai.
Tu, Steponai, kelinti metal groji
Oginskio orkestre. Nuo pono stalo
Riebus kąsnelis nukrenta ir tau.
Tu groji polonezą ir norėtum
Parodyti Oginskiui špygą. Bet...
Abidvi rankos užimtos — tu nori
Kartu ir grot, ir rieby kaulą graužti.
O tu, Stanislova, gaudies prie Paco,
Tapydamas įj patį ir jo šeimą
Taip, kad patiktų jam ir jo svečiams.
Užtat paletė tavo riebaluota.
Tu, Povilai, eilėraščius rašai.
Myliai tave, nes tau užvis sunkiausia:
Tu pono neturi. O jo reikės,
Vos tik eiles išleisti panorėsi.
Todėl aš patariu tau: parašyk
Masalskiui odę, dedikuok jam knygą,
Ir viskas bus gerai. Turėsi poną.
Neblogą poną! Tai, brolau, ne Pacas.
Jis moka talentą pažinti ir vertinti.
Mane štai vėl įsiai ketina siųsti
Į užsienį pasidairyt... Cha, chal
Matau, jūs man pavydit. Ką darysi,
Vidutinybių vyskupas nemėgstai,
Net ir klapčiuko — talentingo ieško.
Suprantama, nes jeigu prie mišiu
Jam patarnaus, atleiskit, grafomanas,
Tai tokios mišios nepasieks dangaus,
Nebus nei išgirtos, nei išklausytos.

Visi klapčiukai esame. Visi!
Mus renkas! Valdžia, Jėga ir Turtas.
O mes, deja, negalim pasirinkti.
Jie turi viską: ir turtus, ir valdžią,
Tačiau dangus jiems nedavė, deja,
Tos dievo dovanos, tos kibirkštėlės,
Kurį vadina talentu. Na, ką gi —
Jie įj nusiperka. Poetai rašo
Jiems himnus, džiirambus, ir odes;
Tapytojai ir skulptoriai tuo tarpu
Juos piešia, lipdo; muzikai jiems groja;
O aš statau jiems rūmus... Dieve mano,
Tai kam tu duodi talentą, jei žemėj
Įsiai parduodamas? Ar tai nėra
Didžiausia šventvagystė ir apgaulė?
O gal tokia jau talento idėja,
Kad jis realizuojas tik tada.
Kada ne talentą sutinka? Prašom,
Mes puolame į galingųjų glėbį.
Tiktai kodėl, kodėl jūs dar vaizduojat,
Kad įj glėbį puolate iš meilės?
Arba jūs nesuprantate, arba
Jūs — paskutinės rūšies... kurtizanė!

POVILAS:

Tu įžeidei dabar visus, Laurynai,
Ir mano džiaugsmą paverlei skausmu.
O aš tikėjau, jog ir tu... drauge...
Kartu kovosi...

KAZIMIERAS:

Povilai, tylėkl!

LAURYNAS:

Tai kad nebuvo džiaugsmo. Taip,
nebuvo!
Tai ar jūs džiaugėtės? Ar aš džiaugiaus?
Tas aukso gabalėlis... dieve mano,
Juk tai akmuo po skėstančio kaklu.
O, kaip saldu iš lėto grimzt į dugną
Ir dar girdėt ovacijas, kuriom
Visuomenė palydi savo mirtį!
Jūs norite nuskęsti užsimerkę,
Tikėdami, kad kylate į dangi,
Apvainikuoti laurų vainiku?
Akli kačiukai!

STEPONAS:

Fik tu po velnių!

KAZIMIERAS:

Laikyk Masalskio užpakalį! Chal
Įsiai nukabinės tave medaliais.

LAURYNAS (šaukia išelantiems):

Pavydit man! Netalentingos žiurkės,
Nesugebat net pono pasirinkti.
Aš vienas savo pergale atšvėsiu.
Aš vienas, vienas!

(išgėręs)

Taip, tikrai: aš vienas!
Kodėl žmogus privalo būti vienas
Ir vienišumo žymę kaktoje
Lyg prakeikimą amžinai nešioti?
Kodėl jo pastangos „nebūti vienu“ —
Bejėgiškos ir graudžios? Dieve mano,
Tu irgi vienas — taip, kaip ir žmogus,
Už savo vienišumą tu baudi mus
Taip pat vienišumu. Labai teisingai —
Kodėl gi tavo tvėrinys turėtų
Būti laimingesnis už tavę? Aha:
Žmogus todėl ir panašus į dievą,
Kad jis toks vienišas, toks balsias!

(pamatus kėrtėje akla smuklininką)

Tu, seni, vienas?

SMUKININKAS:

Taip.

LAURYNAS:

Tai tu jau dievas,
Tik dideli ir pakelia vienatvę,
Nes jie verti jos. O maži, silpnai,
Neužaugos, bejėgėliai visokie
Į būrį glaudžias, govėdom gyvena.
Juokingi sutvėrimai! Cha-cha-chal
Galvoja, kad nuo to jie padidėja.
Jei menininkas didelis, jis — vienas.
Jis vienas nuo pradžios lig pabaigos.

Kaip šis pasaulis. Niekas jo neklausia,
Ar jis laimingas? Būtų balsiai keista,
Jei kas paklaustų šito. Taigi, seni,
Neklausk manęs, kaip aš tavęs

neklausiu,
Verčiau išgerkim, kad, neduok tu dieve,
Pro lūpas aimana neišsiveržtų.

(išgėręs)

Pagrok man, seni!

SMUKININKAS:

Ką pagrot jums, pone?

Gal „Grūšią“?

LAURYNAS:

„Grūšią“? O kitų nemoki?

SMUKININKAS:

„Grūšią“ man lyg ir iš širdies išeina...

LAURYNAS:

A, tai gerai! Svarbiausia — iš širdies,
„Grūšią“ — viena. Ir Katedra — viena,
Tu — irgi vienas. Aš, deja, taip pat.

(Gerai. Smuklininkui grojant „Grūšią“, užklausia aną stalo, ir matyt, kaip krūpčioja jo pečiai)

SMUKININKAS (groja ir dainuoja):

Oi, tu grūšia,
Oi, tu grūšia,
Ko nežalia, graži?

— Kaip man būti,
Kaip man būti
Zaliai gražiai?

Mano šakos,
Mano šakos
Sobliom apkapotos.

Mano liemuo,
Mano liemuo
Peiliams subadytas.

Mano šaknys,
Mano šaknys
Ugniai išdegintos...

LAURYNAS (pašoka, išplėšia senil iš rankų smuklę, trenkia įj žemę, šaukdamas):

Nustok, sakau! Nustok! Aš negaliu...
Imk, ką tik nori — viską atiduosiu,
Tiktai daugiau tos „Grūšios“ nebegrok,
Negrok jos niekam. Niekados. Gera?
Ji man priklauso. Aš perku ją, senil
Aš irgi noriu bent šį tą turėti...

SMUKININKAS:

Kad aš be „Grūšios“ negaliu...
gyventi.

LAURYNAS:

Tu ką pardavinėjai? Gabalais?
Už duonos kąsnį? Už smulkutį grašį?
Tu irgi parsiduodi — kaip visi?

SMUKININKAS:

Už „Grūšią“, ponas, neimu aš nieko.
Už polkas ar už šiaip sau dainušką
Imu, kiek kas negaili. Bet už „Grūšią“...
Už „Grūšią“ — ne. Ji man vienam
priklauso.

LAURYNAS:

Aš būsiu tavo mecenatas. Nori?
Aš pinigų turiu. Užteks abiem.
Tik reikaršiais tu man sugrosi
„Grūšią“.

Kai aš norėsiu verkti...

SMUKININKAS:

Negaliu,
Jūs, gerbiamasis pone, tik juokaujat,
O aš kalbu rimtai.

LAURYNAS (ištraukia kėpį su pinigais):

Štai pinigai!

SMUKININKAS:

Pasauly dar nėra tiek pinigų,
Kad „Grūšią“ būtų galima nupirkti!

LAURYNAS:

Kad aklas — tai matau, bet kad ir
kvailas —

SMUKININKAS (tęsdamas savo mintį):

Nors, gal būt... gal būt,
Už Katedrą aš atiduočiau „Grūšią“...

LAURYNAS (apstulbęs):

Tu ką — juokauji? Tyčiojies? Spangys!
Už Katedrą! Žiūrėk, ką sugalvojai!
Ar tu žinai, kad Katedra — tai aš
Ir kad pasauly nėra tiek pinigų,
Kad man už ją atlygintų.

(supratęs, kad kalba smuklininko žodžiais)

O, dieve!
Atleisk man, seni! Tu teisus, teisus.
Tu — ir didesnis, tu — ir laimingesnis.
Aš Katedrą jau pardaviau! O tu...
Bet ką gi aš galėjau padaryti?
Neįoties įj su saviimi? Išmesti?
Negimusią išrauti iš širdies?
Sakykl!

SMUKININKAS:

Aš nežinau.

LAURYNAS:

O, prakeikimas!
Žinai, aš nestatysiu jos. Gera?
Ji liks tik popieriu...

SMUKININKAS:

Ne tu, tai kitas
Iš tavo popierių įj pastatys —
Jinai vis tiek tau nebepriskauso.

LAURYNAS:

Žinai ką, seni, elk tu po velnių
Ir pasikark ant tos prakeiktos
„Grūšios“!

Tu man pagrojai — aš užmoku tau.

SMUKININKAS:

Aš jau sakiau, kad „Grūšios“
neparduodu.

LAURYNAS (sviedžia įj vėdą keletą monetų):

O aš įj nupirkau. Nusipirkau!
Matai — dabar jau ji ir man priklauso.
Cha, chal! Ir aš galiau ką ką nupirkti...
Parduoti ir pirkti! Pirkti ir parduoti!

Išeina, garstai šaukdamas „Grūšią“:

Oi, tu grūšia,
Oi, tu grūšia,
Ko nežalia, graži?...

SINKORIUS (surinkdamas laurus):

Aš jau sakiau: labai nepanašu.
Kad šitas ponas būtų laimingas. Ką gi,
Ar šiaip, ar taip, — nebūsiu apsirikęs,
Įpylęs jam grynus. Neatmiešosi!

(Lit. ir menas)

Dienraštyje perskaitęs žinią apie tėvo ir sūnaus pagimimą į Turkiją pabrobtu sovietų lėktuvu, pajukavau, kad dabar Vliskas siūsiąs savo emisarą į Turkiją, pasamdysiąs gerą advokatą, kad apgynus tautiečių reikalus. Pasirodo, išėjo visai ne juokais. Sekmadienį jau "New York Times" pranešė apie Romo Kezio ketinimą skristi Turkijon ir Vlisko pirmininko Valiūno paaiškinimą, kas tie per bėgliai.

Reaguota vykusiai ir laiku, kaip retai kada. Ateinančioje Vasario šešioliktosios rinkliavoje Tautos fondui savo grašį šį kartą atiduosi su ramesne sąžine.

Draugų Lietuvos bylai neikad nebuvo per daug. Dažnai atrodo, kad atkakliai jų ir neieškoma. Žydų žurnale "Commentary", rašant apie priespaudą Sovietijoje, pastebima, jei baltiečiai tiek pat šauktų apie jų priespaudą, kaip kad žydai tai daro, visiems būtų geriau.

Ar kas rimtai mėgina su jais eiti iš vieno kairiais atvejais bendrais reikalais? Yra faktas, kad žydų tautinė laisvė yra labiau užgniauzta nei lietuvių. Ar jie mums ne sąjungininkai?

Kai kultūros kongresuose nušnekama, tai to gal ir reikia tikėtis, nes rengėjams tenka kalbėtojus balansuoti tarp idealoginės priklausomybės ar sverti pagal ištikimybės deklaracijom. Kaip matėme, išeina, jog dažnas "košer" žmogus neturi ko pasakyti. Kas kita, maniau, bus Katalikų mokslo akademijos suvažiavime Toronte. Čia gi ta pati "partija", o svar-

biausia, Mokslo akademija tai ne šiaip sau šnekų klubas. Visgi neatspėjau. Daugelis paskaitininkų buvo nepasiruošę arba tokiam rimtam reikalui per nerimti. Pavyzdžiui, vienas mokslo vyras — tai jis pats pakartotinai skelbia — tarėsi tiek mokslingu, kad porino tiesiog iš delno — kam dar užrašai, jei viskas aišku, o kiti geriau nežino. Kitas patiekė kelių lengvai įkandamų knygų santrauką. Trečias davė šeštos gimnazijos klases pobūdžio atsakomąjį. Ir taip panašiai ir toliau.

Ne tai, kad visiškai nebuvo šviesos, jei nebūtinai ir mokslo. Tik tai kodėl Akademija nusivertino, pasitikėdama nekuriomis nepatikimaisiais? Ar ir čia nebūta perdidelės "veikėjų" įtakos programos surėdyme?

Daug kas spaudėsi po Vaičiūlaičio paskaitos apie prancūzų rašytojo Stendhal buvimą Lietuvoje, skaitytos Akademijos suvažiavime. Man tai buvo viena iš maloniausių valandų, klausantis, kaip žmogus gali ilgai kalbėti beveik apie nieką ir kalbėti visai įdomiai, kaip, tur būt, tiksliai žavingasis pedantas Vaičiūlaitis tegali.

Apie Stendhalį Lietuvoje paprastai būtų labai trumpa kalba: Napoleono karo metu jis pravažiavęs mūsų kraštą. Tai viskas, kas pamihėta litūratūros istorijoje. Vaičiūlaičiui gi reikėjo ištisos paskaitos, kad išsamiai išnagrinėtų Stendhalio lietuvišką epizodėlį.

Ne vien Detrote jaunystės karštį jau praleidusiems yra nesmagu, kai dabarties jau-

žstienio Lietuvių bibliografijos tarnyba "iškepė" naują sąsiuvinį savo leidinio, kuriame registruojama išeivijos lietuvių spauda ir svarbesnieji straipsniai. Neseniai Chicagoje pasirodžiusiame sąsiuvinyje, kuris vadinamas "Lietuvių spaudos metraštis", sužymėta 1968 m. spauda.

Tai jau trečiasis panašaus pobūdžio leidinys po bibliografo A. Ružancovo mirties, kuris ilgus metus redagavo dažniau pasirodantį "Knygų lentyną". 1966 m. bibliografija buvo pavadinta "Lietuvių išeivių spaudos metraščiu", 1967 m. — "Užsienio lietuvių spaudos metraščiu", o naujasis ir visai trumpai — "Lietuvių spaudos metraščiu". Keitėsi ir tų metraščių sudarytojai. Pirmame matėme dr. Z. Ašokį, J. Maldeikienę ir J. Valaitį, antrame vietoje J. Maldeikienės matėme J. Augustiną, o šiame — vietoje J. Augustinio — J. Švedą.

Naujasis metraštis pats stambiausias — 118 puslapių. I sąsiuvinys turėjo 62, II — 64 pusl. Tačiau savo sudarymu ir turiniu jis ne kiek negeresnis už ankstesnius. Atrodo, metraščių sudarytojai nekreipia dėmesio į jokias kritiškas pastabas, kurių spaudoje yra pasirodę nemažai, nežiūrind to, jog vieną iš tokių pasisakymų (Vyt. Jonyno) jie mini straipsnių sąrašė.

Nenorint duoti platesnio metraščio įvertinimo, čia pasitenkinsime tik keliomis pastabomis. Viena iš jų — laikraščių ir žurnalų sąrašo nepilnumas. Čia, atrodo, neturėjo būti jokios problemos

nimas, laisvokai elgiasi prigimties dalykuose. Tikslai, sakykite, ar nepykstama vien iš pavydo — kad savu laiku tolygiai neišdiršta?

A. POVILAINIS

visą spaudą sužymėti, ypač tokius laikraščius bei žurnalus, kurie eina jau seniai ir buvo idėti į ankstesnius metraščius. Tačiau tik paviršutiniškai ir naujausią metraščių išgildinus, nerasta net 4 stambių leidinių — "Argentinos lietuvių balso", "Mūsų vyties", "Vienybės" ir "Vyties". Sunku tikėti, jog leidinio sudarytojai tokių leidinių nebūtų girdėję, ar galvoję, kad jie 1968 metais jau nebeėjo. Jie tame pačiame skyriuje rado reikalo įtraukti Hamiltono moksleivių ateitininkų kuopos neperiodinį laikraštėlį, moksleivių ateitininkų sąjungos Dainavos stovyklos laikraštėlį, kurio išėjo 2 numeriai, ir kitus šeimyninio pobūdžio leidinius, net sieninius ar kitokius kalendorius. Tame pačiame skyriuje — "laikraščiai ir žurnalai" — randame "Lietuvių išeivių spaudos metraščių", nors tas pats leidinys yra ir skyriuje "Knygų bibliografija". Žinoma, malonu, kai savąjį leidinį sudarytojai mėgsta ir jį įtraukia į kelis skyrius, bet dar būtų geriau, jeigu idėtų į jam prideramą vietą ir tik į vieną.

Kitas dalykas — kaip su ta lietuvių spauda, kuri save vadiną "pažangiąja"? Ar ji nėra ir lietuvių skaitoma? Jeigu ją nepabijoję sužymėti Lietuvių žurnalistų sąjungos biuletenis "Pranešėjas", tai ypač bibliografiname leidinyje ji irgi turėtų rasti vietos.

Prieš save turį 1970 m. JAV Kongreso bibliotekos leidinį, kuriame sužymėti tos bibliotekos gaunami ir kompietuojami laikraščiai. Čia, šalia išelvių laidžiamų lietuviškų laikraščių "Draugo", "Naujienų", "Tėvynės", "Kelmio", "Dirvos" yra sužymėti ir "Laisvė", o iš Vilniaus gaunama "Komjaunimo tiesa", "Literatūra ir menas", "Tarybinis mokytojas",

PONAI NEPRIKLAUSOMOJOJE IR SOVIETINAMOJOJE LIETUVOJE

Sovietiniai propagandininkai labai mėgsta, kalbėdami apie nepriklausomąją Lietuvą, vadinti ją ponų Lietuva. Bandoma tai išklepyti kasdienos žmonių kalboje, nevengiama taip rašyti ir vadovėlių ar net ir grožinės literatūros puslapiuose. Bet tuo pačiu, sąmoningai ar

"Tiesa", "Valstiečių laikraštis". Vadinasi, JAV Kongreso biblioteka "Laisvę" net komplektuoja, o mes savo leidinyje ne paminime.

Šį metraščių leidžia JAV LB kultūros fondas, o pats metraštis juk yra skiriamas mokslo reikalams. Todėl sudarytojai ir turėtų vadovautis moksliniais principais. Aišku, nėra reikalo visą spaudą mėgti ar ją skaityti, tačiau užmerkti akis prieš faktus iš tiesų nėra moksliška.

Edv. Šulaitis

Bibliografijos sudarytojas Jonas Švedas su poete G. Tulauskaite. E. Šulaičio nuotr.

mokslo srityje darbai palyginami su kaimyninių kraštų aukštųjų mokyklų darbais. Tik iš netendencingų palyginimų, paremtų patikimais duomenimis, galima sudaryti tikrą tų kraštų civilizacijos ir kultūros vaizdą.

Veikalo pirmąją istorinę dalį parašė dr. A. Rukša, o nepriklausomos Lietuvos universitetų fakultetų veiklos, bibliotekų, studentų organizacijų aprašymus, atsiminimus ir kitą medžiagą šiam veikalui pateikė 45 bendradarbiai.

Kiekvienas besidomintis Lietuvos mokslo praeitimi ir šviesimu, šiame veikalė atras daug įdomios medžiagos ir galės susidaryti pilnutinį vaizdą apie Lietuvos aukštųjų mokyklų veiklą bei jų įnašą tautos švietimui ir kultūrai. O kiekvienos mokslo srities specialistas — teologas ar filosofas, filologas ar istorikas, medicinas ar gamtininkas, matematikas ar fizikas, inžinierius, teisininkas, ekonomistas ir kiti tikrai suras šiame leidinyje visą jo mokslo srities istoriją nuo pat pirmosios aukštosios mokyklos įsteigimo Lietuvoje.

Šiuo leidiniu, mano manymu, turėtų susidomėti ir jaunoji lietuvių akademikų karta Amerikoje bei kitur, kad, šį veikalą paskaityt, galėtų lyginti Lietuvos universiteto santvarką, darbo sąlygas, dėstomus mokslo dalykus, studentų mokymosi sąlygas ir jų organizacinę veiklą su dabartinėmis Amerikos ar kitų kraštų aukštosiomis mokyklomis.

Leidinis bus atspausdintas 1971 m. pradžioje. Knygą galima užsisakyti pas prof. St. Dirmantą, 6616 So. Washtenaw, Chicago, Ill. 60629, USA. Knyga kainuos 15 dol. Garbės prenumeratoriai mokės 100 dol., o mecenatai, įmokėję po 500 dol., bus įrašyti knygoje.

Prof. Pr. Čepėnas

ne, užmirštama, ar net ir nenorima matyti, kad sovietinė santvarka su tuo nepaprastai išpūstu biurokratinio aparatu yra sutvėrusi tokių didelių naujosios ponijos, naujosios klasės sluoksnį, kad vargiai su tuo gali lygintis bet kuri kita valstybinė santvarka.

Jau nekalbant apie grynai partinį aparatą, kurio ponijos sluoksnis itin privilegijuotas ir išskirtas iš visų kitų, bujoja ir vis gausėja naujoji ponija. Nepaprastai gausus administracinis personalas, tiek ministerijose, tiek trestuose, tiek įmonėse, tiek miestų valdybose, rajonuose, kolchozuose ir sovchozuose... Ir taip be galo, be krašto, be pabaigos.

Ministeriai ir pavaduotojai, direktoriai, referentai, sekretoriai, buhalteriai, sąskaitininkai, pirmininkai, technikai, įvairūs kiti vienoki ar kitoki specialistai, jau neminint visų tų įstaigų gausius eilinius tarnautojus, neminint visų tų traktoristų, šoferių, visokių valdytojų, mechanikų ir dar kitų valstybės tarnautojų specialistų ir ne specialistų.

Visi juk apmokami iš valstybės iždo, visi yra valstybės tarnautojai, su visomis, mažėnėmis ar didesnėmis privilegijomis, k. a., metinės atostogos, pirmenybės (pagal tarnybos svarbą) — gauti butą, kepalapius ir kurortus ir t. t.

Pasaulyje nieko nėra veltui. Tad ir biurokratinį aparatą turi išlaikyti ne kas kitas, kaip eiliniai darbo žmonės. Ne kitaip yra ir sovietinamoje Lietuvoje. Už visas ponijos turimas privilegijas, vienu ar kitu būdu, tiesiogiai ar ne, visvien užmoka Lietuvos dirbantieji, sodiečiai ar miestiečiai jie būtų.

Prieš keletą metų teko kalbėtis su vienu amerikiečiu, gerai žinomu mūsų "progresyviųjų" veikėju — dabar jis jau yra miręs — kaip tik ta tema. Ir jis, turėjęs progos lankytis anoje "ponų" ir dabartinėje proletatiškoje Lietuvoje, pripažino, kad anais laikais būta nemaža ponijos, bet šiandien tų ponų Lietuvoje dar daugiau...

Todėl tad darosi keista ir nesuprantama, kad vis bandoma Lietuvoje kalbėti apie buržuazinį ar ponijos laikotarpį, kada ten iškilo naujas ir gausus, dar niekad krašto istorijoje nebuvo ponijos sluoksnis, kuris nuolat tegalvoja ir yra susirūpinęs naujomis privilegijomis, automašinomis, kurortinėmis išvykomis ir kitokia prabanga, kuri eiliniam darbo žmogui tik jau nekasdien gali būti pasiekiama, kuria toli gražu ne kiekvienas gali naudotis.

Tenykščiai maži atlyginimai, brangios gaminių kainos kaip tik aiškiai rodo, kad visi turi mokėti, visi turi padėti išlaikyti naująją aristokratijos sluoksnį. Nepriklausomoji Lietuva negalėjo išlaikyti tokio didelio biurokratinio aparato. Valstybės — arba, jei geriau patinka, liaudies lėšos turėjo būti naudojamos taupiai, ribojant valstybės tarnautojų skaičių iki minimumo, aišku, nemažinant visos organizacijos efektyvumo ir darbingumo. Tuo tarpu šiandien tie "valstiečiai ir darbininkai" diktatūros santvarkoje, tikrieji darbo žmonės ir toliau lieka žemesnėje socialinėje pakopoje, pirmenybę atiduodant besiplečiančiai ponijos kastai.

Vilniaus universitetas. R. Rakauskos nuotr.

LIETUVOS UNIVERSITETAS

Lietuvių profesorių draugija Amerikoje leidžia stambų, apie 700 puslapių veikalą "Lietuvos Universitetas". Veikalo redakcinę komisiją sudaro: pirm. vysk. V. Brizgys, leidinio redaktorius Pranas Čepėnas, kalbos taisytojas prof. dr. P. Jonikas ir nariai — prof. St. Dirmantas, prof. med. dr. J. Meškauskas ir kun. P. Dilys. Vienas redakcinės komisijos narys inž. J. Rugis yra miręs.

Veikale informuojama apie mokyklų pradžią Lietuvoje, o nuo 1579 m., t. y., nuo Vilniaus jėzuitų akademijos įsteigimo, aprašoma beveik 400 metų Lietuvos aukštojo mokslo istorija: Vilniaus jėzuitų akademija, Vyriausioji Lietuvos mokykla, senasis Vilniaus universitetas. Po senojo Vilniaus universiteto uždarymo 1832 m. — dvainė ir medicinos — chirurgijos akademijų darbai, Lietuvos nepriklausomybės meto Lietuvos universitetas, kuris vėliau buvo pavadintas Vytauto Didžiojo universitetas ir Vilniaus universitetas ligi 1944 m.

Tai bus pirmas tokios plėčios apimties moksliška parašytas ir objektyvus veikalas apie Lietuvos aukštojo mokslo mokyklas-universitetus.

Dažnam gali kilti klausimas, kodėl toks veikalas leidžiamas Amerikoje, o nelaukiama panašų veikalą išleisti Lietuvoje. Tik vienu pa-

vyzdžiu paryškinsi, kad dabar okupuotoje Lietuvoje dar negalima išspausdinti objektyvaus, net ir mokslinio veikalo.

1966 m. Vilniuje išspausdino stambų veikalą "Vilniaus universitetas". Toje knygoje yra skyrius "Vilniaus universitetas pirmaisiais tarybiniais santvarkos metais", kur daugiau rašoma apie Sovietų Rusijos mokslo ir komjaunimo organizacijos veiklą, negu apie Vilniaus universiteto darbą. Tame veikalė profesorių, pasitraukusių iš Lietuvos, pavardės visai neminimos, išskyrus rektorių M. Biržišką, bet ir apie jį rašoma, kad jis nepateisinęs komunistų partijos ir tarybų valdžios parodyto senajai inteligentijai pasitikėjimo. Panašių pavyzdžių jų išleidžiamuose mokslo veikaluose apstu.

Manau, jog šio pavyzdžio pakanka paremti tvirtinimą, jog okupuotoje Lietuvoje negalima išspausdinti objektyvios moksline knygos.

Mūsų spausdinamoje knygoje plačiai apžvelgiama Lietuvos visuomenės pastangos atsteigti aukštąją mokyklą Lietuvoje, aprašoma ir įvertinama Lietuvos aukštųjų mokyklų veikla, jų atliktieji

ILGAI IŠLIEKANTI IR ATMINTINA DOVANA KALĖDOM
ENCYCLOPEDIA LITUANICA

361 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS. 02127, TEL.: (617) 268-7730, VAKARĖ — 282-2759

po chicagos dangum

"Mūsų Lietuva" Brazilijoje rašo: "Bažnyčios Lietuvoje nors labai apleistos, bet maldininkų pilnos. Senimas ir jaunimas. Iš kur jaunimas? Gi suvažiavęs iš toliau, nes vietoje, kur jie gyvena, i bažnyčią įeiti bijo. Tokia tai sąžinės laisvė". Kitas turistai "Nepriklausomaj Lietuvoj" Kanadoje rašo, kad buvęs su juo kartu vienas katalikų kunigas, laisvai vaikščiojęs po Vilnių ir atlikęs savo praktiką, kur panorėjęs. Į Chicagą atvyksta daug Lietuvos gyvenančių giminių, kurie nebijo keršto, viską mums išpasakoja. Jei Maskvos ponai ir leidžia kokiam "svečiui" laisviau pajudėti, tai tik dėl propagandos. Mūsų žmonės iš laisvo pasaulio veža Kremliui dolerius, o šis visus turistus paprašo būti "džentelmenais", to kalbėti ar nekalbėti, pristi atvykstančius jų kai kuriuos siunčiamus svečius, ar ne. Maskva savo tikslą pasiekė, o mes nieko. Jei Kremlius pajus, kad bendradarbiavimas jiems žalingas, tuoj sustabdys. Todėl būkime realesni ir atsargūs, nesileiskime, kad mus skaldytų ir išnaudotų.

Lietuvių choras "Aidutės", A. Stephens vadovaujamas, 1971 m. vasario 13 d. rengia koncertą Jaunimo centre, savo 5 metų sukaktį atžymėti. Koncerte bus išpildyti lengvosios-estradinės muzikos S. Čerlenės, St. Gallevičiaus, G. Gudauskienės ir V. Jančio kūriniai.

Kai spalio 16 d. didžioji spauda, radijas ir televizija perdavė žinių apie Sovietų Rusijos lėktuvo pagrobimą, pagrobėjus lietuvius sujudo Chicagos lietuviai gelbėti. Telegramos, laiška, telefonatai į Turkiją, į konsulus, ambasadas plaukia jau kelios dienos. Chicagos lietuvių organizacijų atstovų sukvietas Alto ir LB apygardos viešas susirinkimas nutarė remti tas pastangas. Visuomenė rūpestingai pasiryžusi jiems padėti. Vien per Margučio radiją buvo surašyta daugiau tūkstančių telegramų, o kur dar kiti šaltiniai. Džiugu, kad visuomenė eina jų gelbėti.

Praėjo Chicagoje genocido paroda, bet nežinia kodėl tokią parodą niekas nesiima rengti kituose miestuose. Spaudoj rašyta, kad ji bus išardyta ir tik gal kokia brošiūra padaryta. Komunistai

agentai ją labai nuvertino, net lietuviškom raidėm laikraštį. Prez. Niksonas ir viceprez. S. Agnew pasveikino Genocido parodą, tai mes neturim jos išsklaidyti.

Spalio 21 d. Chicagoje atsisiskyrė su šiuo pasauliu Aleksas Ambrose-Ambrozevičius. Jis eilę metų rinko žinias apie Chicagos lietuvius ir pagaliau išleido knygą "Chicagos lietuvių istorija". Velionis buvo gražiai palaidotas ir pagerbtas.

Nors ir 20 metų Amerikoje gyvenam, bet vis dar negalim suprasti, kaip reikia būti rinktam į valdžios postus. Chicagoje demokratai nušlavė republikonus. Didelė mįslė, kodėl taip atsitiko? Gerų žmonių buvo ir republikonų pusėj. Iš lietuvių telaimėjo tik Pr. Savickas Illinois senato rinkimuose, o Ališauskas liko penktos vietos.

Lietuvių fronto bičiulių pastangomis spalio 30 d. įvyko pasikalbėjimas Vyčių salėje. Jį atidarė L. Prapuolenis, o salėje buvo per šimtą žmonių.

Į Chicagą kasmet plaukia apsigyventi tūkstančiai juodosios rasės žmonių, o baltieji išbėga. Per dešimtmetį jų net per 200 tūkstančių išsikūrė. Į lietuvių rajoną Marquette Parke veržiasi jie per italų apgyventą apylinkę. Ten kun. Lawler su kitais už demonstracijas buvo areštuotas ir traukiamas į teismą. Labai keista, kai laisvoje Amerikoje tokie įvykiai vyksta.

Bal. Brazdžionis

toronto

PASIKALBĖJIMAS
TRAUKINYS

Padžiuvęs vyresnio amžiaus vyras pasakoja greta sėdinčiam, bendrakeleiviui apie pereito savaitgalio kelionę į Otavą. Sako, buvęs Bendruomenės suvažiavime, pamatęs mūsų sostinę pilkoje rudens monotonijoje. Net ir svečių nuotaka buvusi rudėniška, kažkaip neatuziastiška tokia proga. Greičiausiai dėl vėlyvo rudens laiko suvažiavimas nebuvo gausus. Nežiūrint to, suvažiavimo dalyviai apsvaistę reikalus, pakeitę rinkimų taisykles ir aptarę bendras lietuvių problemas.

Suvažiavimo metu didžiau-

sią išpūdį padaręs pirmosios lietuviškų knygų tūkstantinės įteikimas valstybinei bibliotekai. Kas įdomiausia, kad tas visas knygas surinkusi Otavoj gyvenanti dr. Marija Ramūnienė. Nežiūrint dr. Ramūnienės profesinio darbo, jos namų šeimininkės pareigų, ši gražios išvaizdos patraukli moteris mokėjo tai padaryti. Juk reikėjo nepamiršti pasiryžimo nuveikti tokį didelį darbą.

Būdama Bendruomenės kultūros reikalų pirmininkė, ji turėjo padėti labai daug pastangų per, palyginti, tokį trumpą laiką surinkti 1000 knygų. Ypač, kad suvažiavimo proga knygos buvo perduotos saugiai valstybinės bibliotekos priežiūrai.

Lieknasis vyras toliau stebisi ir negali išsivaizduoti, kokius lietuviškos veiklos kalmus galėtume nuvesti turėdami savo tarpe daugiau tokių moterų, kaip dr. Ramūnienė.

Antrasis, apvalesnės išvaizdos, idėmiai klausėsis keleivis pasiteirauja kai kurių detalių. Jis sakosi girdėjęs, kad prof. Antanas Ramūnas saviesiems kalbėjęs ir angliškai ir prancūziškai. Jis net nenorėjęs tikėti, kad taip iš tikrųjų galėję būti.

Užklaustasis, nesitikėjęs tokio klausimo, iš karto nieko neatsako. Jam, kaip bendruomenės atstovui, lyg ir nepatogu, kad lietuviškam suvažiavime galėjęs kas nors kalbėti ir angliškai, ir prancūziškai. Jis patvirtina, kad prof. Ramūnas tikrai kalbėjęs du kartu ir, atrodo, dviem kalbom. Tik, jam nesuprantant prancūziškai, o profesorui naudojant aukštus terminus, atrodo, kad gal tai buvę angliškai ir lietuviškai.

S. Pranckūnas

DAIL. J. DAGIO
PARODA

Dail. Dagys Toronte, Prisiikėlimo parapijos salėje, 1011 College St., ruošia savo darbų parodą.

Paroda veiks lapkričio 28 ir 29 d., gruodžio 1, 3, 5 ir 6 d.d.

SUSIRINKIMAS

Toronto VI. Putvio šaulių kuopa savo veiklos sezoną pradėjo susirinkimu, kuris įvyko spalio 25 d. šv. Jono Kr. parapijos salėje. Be kuopos einamųjų reikalų, buvo išdalyti trofėjai šaudymo nugalėtojams. Nutarta dalyvauti organizuotai kariuomenės šventės minėjimuose su vėliava St. Catharinėje lapkričio 14 d. ir Hamiltone lapkričio 28 d. Sutarta dėl metinio parengimo, kuris įvyksta kariuomenės šventės išvakarėse šv. Jono Kr. parapijos salėje. Tikimasi svečių latvių, estų veteranų atstovų, kaimynų iš Detroito, St. Catharinės ir Hamiltono, o taip pat gausaus Toronto visuomenės atsilankymo. Šaulys

PRANESAMA APIE NAUJĄ
GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ

sutraukiančią hemorojus

Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga irodžiusi gali sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.

Pagarsėjęs tyrimu institutas atrado ne paprastą gydomąją medžiagą, sugebantią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.

Visais tyrimo atvejais švelnėjant skausmams ikykdamo hemorojų susitraukimas.

Tačiau visų svarbiausia - rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad pagerėjimas tesdavosi daugeli mėnesių.

To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadina naujų audinių augimą.

Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H vardu. Prašykite visose vaistinėse. Pirmą kartą bus gražinti jei nebūsite patenkinti.

london, ont.

PER KUKLŲS
BALTIEČIAI

Londono tautinių šokių ir dainų ansamblis Baltija atliko programą Sudbury Folks Art rengiamame tautybių festivalyje. Festivalis įvyko lapkričio 1 d.

Be lietuvių, festivalyje pasirodė ukrainiečių grupė, kurių audringas kazokas buvo didelis kontrastas lyrinio pobūdžio Baltijos vestuviniams šokiams. Kažkodėl visuomet kutena širdį vadovams ir šokėjams, kai programoje pasirodo ukrainiečiai, nes jų ukrainietiškas "zip" imponuoja publiką. Tačiau lietuviams nėra ko bijotis, nes lietuvišką meną, šokio lyriką, vaidybą ir sudėtingumą kitų tautybių šokiai dar daugiau išryškina.

Programoje dalyvavo taip pat suomių vyrų gimnastikos grupė "Sisu". Jie stilingai pademonstravo sudėtingą piramidžių statymą. Abi šios grupės atvyko iš Toronto. Sudbury vietinė grupė atliko Kanados folklorą.

Programos pabaiga, nors ir greit suorganizuota, buvo labai išpūdinga, ypač lietuviams. Baltijos muzikantai pagrojo vidury salės "Subatėlę", o visi programos dalyviai, sudarę išvirkštinį ratelį, šoko apie salę šoniniu žingsniu.

Į festivalį atsilankė daug Sudbury gyvenančių lietuvių. Jie visi buvo nustebinti Baltijos programa. Ypač juos imponavo tai, kad tie patys dalyviai ne tik moka gražiai pasirokti, bet sugeba gražiai ir padainuoti. Šią Baltijos savybę gyrė ne tik lietuviai, bet

ir Folks Art Council vadovai, kurie buvo atvykę iš Toronto.

Lietuviai stebėjosi, kad apie Baltiją spaudoje yra mažai rašoma. "Jūs esate per daug kuklūs", kun. Sabas pastebėjo. Sudburio lietuviai, būdami toli nuo didžiųjų centrų, yra mažai matę lietuviško meno ir jo gerokai išsiilgę. Nestebėtina tad, kad programos metu ne vieno skruostais nuriedėjo ašaros. Pertraukos metu Sudburio lietuviai nupirko visokių skanumynų, kad šokėjai galėtų savo alkį numalšinti.

Po programos Sudburio bendruomenės pirmininkas S. Tolvaiša nuoširdžiai pasveikino Baltijos ansamblį ir įteikė gėles. Sveikinimams pasibaigus, programos dalyviai ir kviestieji svečiai dalyvavo vaišėse. Baltija skubėjo į namus, nes jų laukė 350 mylių kelias. Suskambėjo "Sudiev, sudiev" ir "Ačiū, ačiū" atsisveikinimo daina nuoširdiems Sudburio lietuviams.

B. A.

hamilton

ŪKIO
DARBAI

Dabar čia palankus oras įvairiems ūkio darbams apie namus. Lietuviai, turį vasarnamius, skuba juos paruošti žiemai, kad staiga užklupęs šaltis nepadarytų nuostolių vandens tiekimo įrengimams. Vandalų ar vagių galimos išdaigos taip pat kelia rūpesčio.

Namų savininkai, turį daržus, taip pat juos ruošia naujam derliui ir tręšia, kad būtų geresnis derlius. Trašomis aprūpina lietuviai, turį ūkius Hamiltono apylinkėse. Nuosavas daržas labai pa-

togus, naudingas ir ekonomiškai reikalingas. Sutaupoma lėšų, o daržovių pristauginama šviežių šviežutėlačių, namarinuotų šaldytuvuose. Zp

● Hamiltono Gyvataras lapkričio 21 d. dalyvauja Sudbury kariuomenės šventės minėjime ir lapkričio 28 d. pasirodys studentų suvažiavime Clevelande.

● Jei kas vietoj kalėdinių sveikinimų norėtų paaugoti Tautos fondui, pinigų gali įnešti į Talkos bankelio s-tą Nr. 110 arba pasiųsti TF Hamiltono sk. išdininkui Ig. Varnui, 11 Grosvenor Av. So. Aukotojų pavardės bus paskelbtos spaudoj.

● Tautos Fondo vėjus davė 1.184 dol. TF atstovybei Kanadoje pasiųsta 1200 dol., o rugsėjo 12 d. parengimo pelno dalis palikta vietos kasoje. kb

sudbury

NETEKOME TAURAS
LIETUVIO

Klemas Žukauskas, 55 m. amžiaus, staiga ir netikėtai mirė ir palaidotas Sudburio kat. kapinėse. Čia ir kitose Kanados vietovėse paliko daug giminių ir brolių Amerikoje. Lietuvoje liko sena motinė, vienas brolis ir dvi seserys. Buvo nevedęs, geras lietuvis-patriotas, kuklus, teisingas ir labai punctualus, daug padėjęs Bendruomenės tautiniuose reikaluose ir dalyvavęs vietos bažnytniame chore.

Jo mirtis - lietuviams didelis nuostolis. Klemai, il-sėkis ramybėje mus priglaidusioje Kanados žemėje.

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas čekių pataravimas
Parduodame "American Travelers" čekius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas --- virš \$2,100,000.00

Darbo valandos:
Pirm. 9.30-5 v.p.p.
Antr. 9.30-5 v.p.p.
Treč. 9.30-5 v.p.p.
Ketv. 9.30-5 v.p.p.
Penkt. 9.30-5 v.p.p.
Šešt. 9-1 v.p.p.

MOKAME UŽ:

Depozitus	5%
Šėrus	6½%
Už vienų metų indėlius	7½%
SKOLINAME:	
Asmenines paskolas iš	10%
Nekiln. turto paskolas iš	9%

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Taupyk ir skolinkis

MOKA

5½% už depositus
6% už šėrus (numatoma)
7% už 1 m. term. dep.
7¾% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už mortgičius

8% už asm. paskolas

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5,000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą --- 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupu dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5,000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINE: Lietuvių Namai --- 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

KALEDINĖS DOVANOS

Kaip kiekvienais metais, taip ir šįmet artėjančių Kalėdų švenčių proga siūlome specialiai sudarytus siuntinius, kurie bus maloni ir praktiška dovana jūsų artimiesiems.

Dovanų siuntinys 1 (1970).

3½ jardo angliškos vilnonės geros rūšies kostiuminės medžiagos, 3 jardai crimplene medžiagos, tinkamos moteriškam puikiam kostiumui arba dviems suknelėms, 3 jardai vyriškam arba moteriškam paltui eksportinės rūšies veliūro arba vilnonės ir kašmiro medžiagos, 2½ jardo vilnonės suknelės medžiagos, 1 nailono arba medvilnės iš-eiginiai marškiniai, arba bluuzė, 2 poros moteriškų arba vyriškų vilnonių ar nailoninių kojinių.

Siuntinio kaina, įskaičius muitą ir visas persiuntimo išlaidas, yra \$95.00

Dovanų siuntinys 2 (1970).

2 vyriški arba moteriški itališki su diržu dėvimi nailono lietpalčiai, crimplene medžiaga dviems puikioms suknelėms, vyriš-

kas arba moteriškas megztukas, vilnonis arba acryleno, 3½ jardo vilnonės kostiumui medžiagos su įrašu „all wool made in England“, 1 puiki gėlėta vilnonė skarelė.

Siuntinio kaina su visomis išlaidomis yra \$95.00

Taip pat mielai pridėdame į šiuos ar kitus rūbų siuntinius tokių dalykų, kurie Lietuvoje yra labai vertingi ir pageidaujami. Dirbtinio Mink (audinės) kailio paltui viršus \$40.00, vilnonės gėlėtos skarelės po \$5.00, vyriški arba moteriški nertiniai \$12.00, nailono marškiniai \$8.00, nailono lietpalčiai \$11.00, gėlėtos nailono skarelės po \$2.00, nepermatomo nailono suknelė \$11.00, puikūs vilnoniai moteriški šaliai \$9.00 ir kita.

Už \$36.00 pasiunčiame maisto siuntinį iš specialiai parinktų produktų. Priimame užsakymus auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, persiunčiame pinigus ir t. t.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 HACKNEY ROAD, LONDON, E2. ENGLAND

Telephone: 01-739 8734

KELEIVIS

536 Broadway,
Sp. Boston, Mass.
02127 USA.

Atsaku, esate girdeję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vieni giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir pastikėjimą.

Keleivis duoda ir teisiųjų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$6.00.

Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių, --- Kaina \$ 1.00.

SEJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorius Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanelle Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

MIRĖ

P. LINGAITIS

Bremene, mirė Petras Lingaitis, prieš keletą metų iš Montrealio grįžęs gyventi į Vakarų Vokietiją. Velionis buvo kilęs iš Tauragės, kur iki karo ūkininkavo.

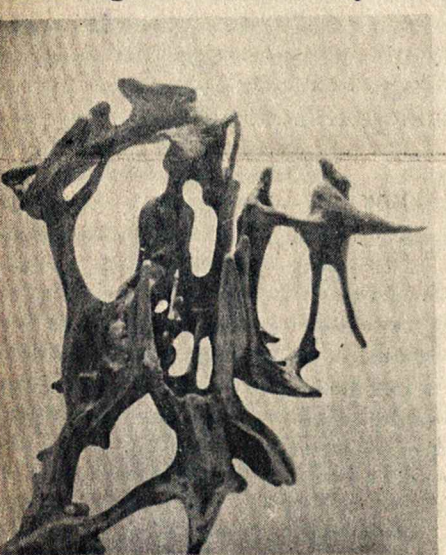
Kanadoje Petras Lingaitis paliko našlę Agutę Lingaitienę, dukterį ir tris sūnus. Tėvo laidotuvių į Bremensą išvyko sūnus Petras Lingaitis.

ŠAKNIS, ŽMOGUS IR MENAS

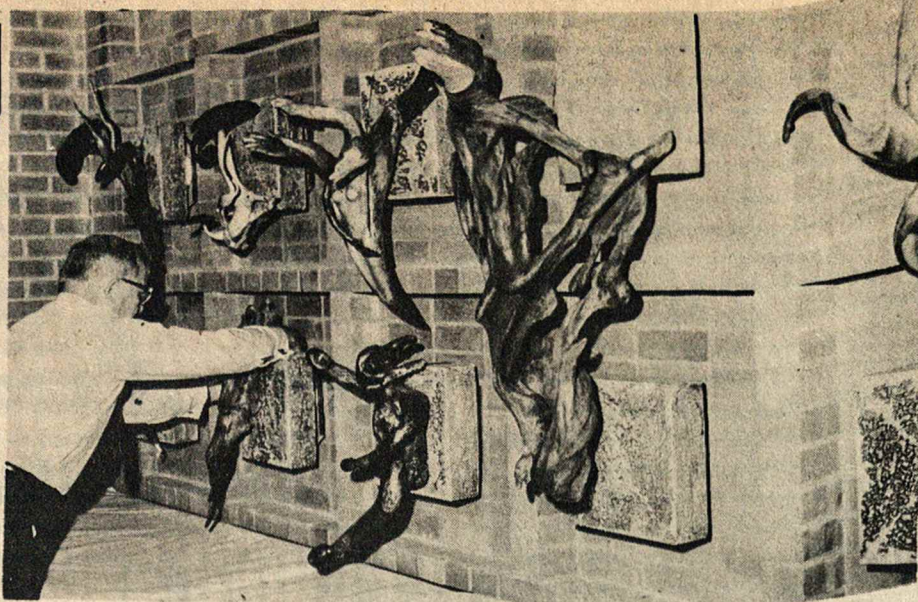
Pradžioje Prano Baltuonio šaknų skulptūros buvo labai įvairiai priimtos. Vieni apžiūrėję jo darbus tik nusišypsojo, kiti pagalvojo, kokios čia nesamoniškos padarytos, tretį, kaip paprastai, liko visiškai indiferentiški. Ir vis dėlto Pranas Baltuonis per trumpą laiką išaugo į gerą savo srities specialistą. Jis nenulstamą darbą ir pasišventimą įvedė pritaikomą šaknų apdirbimą į dailės pasaulį, kur tapo pripažintas rimtu tos srities dailininku ne tik žiūrovų, bet ir recenzentų.

Štai, ką rašė "The London Free Press" 1970 metų parodos metu: "Gal yra ir daugiau Kanadoje menininkų, kurie naudoja medžio šaknis, bet tikriausiai nė vienas negali šioje srityje pranešti Prano Baltuoniui".

Iš tikrųjų, kai vaikščioji tarp jo grakščių balerinų, undinių, šmėklų, karalaidžių, kai matai šokančias abstrakčias figūras ir susimąsčiu-

Pr. Baltuonis: "Kalnų dvastė".

Pranas Baltuonis savo darbų parodoje Lietuvių dienų metu Londone, Ont. St. Kero nuotr.

šias vienuoles, pagalvoji kas čia yra, kieno čia darbas, kas yra šio meno kūrėjas: gamta ar žmogus?

Kokia fantastiškai laki vaizduotė, koks pastabumas. Šaknys menininkui pasakos pina. O jis savo tvirta ranka perdirba, pataiso, pavalo ir atskleidžia tą fantazijos pasaulį mums visiems — juo grožėtis, žavėtis ar pasibaisėti.

Gal kai kurie blizgančiai nupoliruoti darbai per daug atsiduoda komercializmui, ir mūsų meno žinovai atskirs juos nuo tikrojo meno, gal ne vienam žiūrovui nepatiks jo išsižioję velniai ir išbadytomis akimis šmėklos, bet visa tai yra Pranas Baltuonis. Jis kuria ką jis mato, ką girdi, ką jaučia. Jam lygiai miela yra grakšti moteris, barzdotas Možė ir abstraktus viesulas. Visus jis vienaip myli ir su tokia pat meile kuria.

Montrealiečiai galės arčiau susipažinti su Prano Baltuonio darbais lapkričio 28-29 d., kai įvyks jo darbų paroda Aušros Vartų parapijos salėje.

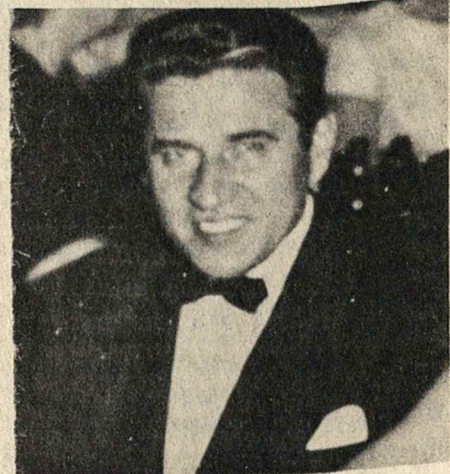
V. Piečaitis

ATSISVEIKINANT SU P. VORONIKAIČIU

Tragiškai automobilio avarijoje mirusių P. Joco ir P. Voronikailio likimas Montrealio lietuviuose vis dar palaiko prisilęgtą nuotaiką. O ilgiausiai ir sunkiausiai tokį nelauktą atsisveikinimą pergyvena mirusiųjų artimieji.

Pranas Voronikaitis, palikęs našlę Oną ir tris mažamečius vaikus, gimė 1917 m. Kybar-

tuose, ūkininkų šeimoje. Karo sulrūtėje patekęs į Vokietiją, iš ten 1948 m. atvyko į Kanadą. Pradžioje čia dirbo aukso kasyklose, kitus įvairius darbus, o nuo 1954 m. iki savo mirties — gyveno Montrealyje. 1952 m. su Ona Lingaityte sukūrė lietuvišką šeimą, susilaukė trijų vaikučių.

Nuo 1954 m. visą laiką vertėsi restoranų verslu. Pastaruoju metu kartu su Juozu Stanikaitiu vedė La Sallės lietuviams gerai žinomą Adams restoraną. Verslas P. Voronikaitiui sekėsi, ir jis visą laiką buvo pavyzdingas lietuviškų reikalų, o ne paskutinėje eilėje ir "Nepriklausomos Lietuvos" rėmėjas. Palaidotas Port Crédito lietuviškose kapinėse, velionis savo restorane nebepasitiks su malonia šypsena besilankančių lietuvių svečių, nebegrįš jis nė namo pas laukiančią šeimą. Išsėkis ramybėje svečioje Kanados žemėje, Prana.

ATSISVEIKINIMUI

Spalio 9 d. Povilas Jocas su Pranu Voronikaitiu išvyko į Londoną, Ont., į Kanados Lietuvių dienas. Pernakvoję pas gimines Toronte, abu keiliauninkai automobiliu pasuko Delhi link, kur Povilo Joco brolis Juozas kartu su Traneliais įsigijo didelį ir gražų motelį.

Naujųjų motelių savininkų nuotrauka atsitiktinai buvo išspausdinta "Nepriklausomaj Lietuvos" ir Povilas Jocas vežėsi tą laikraščio numerį parodyti broliui. Deja, likimas lėmė kitaip. Kai iki Deh-

METINIS BAZARAS
Metinis bazaras įvyks trečiadienį, lapkričio 25 d., ir tęsis visą dieną.

Adresas: Beth Aaron Hall, 8125 Stuart, Park Extension. Bus daug vertingų ir pigių pirkinių.

METINIS BAZARAS
Trečiadienį, gruodžio 2 d. Beth Rifkah akademijoje, 5001 Vezina Ave. kampas Westbury. Pradžią 10 val. r. Autobusai: 160, 161, 124, 48. Įėjimas nemokamas. Daug vertingų pirkinių. Ruošia Jewish Hospital of Hope taryba.

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

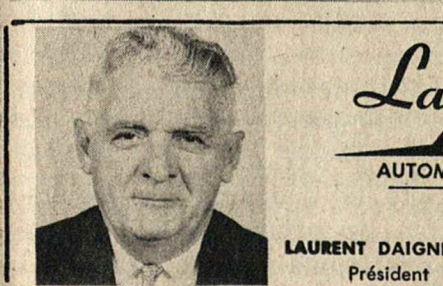
li teliko 12 mylių, jų automobilis susidūrė su degalus vežančiu sunkvežimiu-cisterna. Povilas Jocas ir Pranas Voronikaitis buvo užmušti.

Povilas Jocas gimė 1914 m. birželio 22 d. Kartoklių kaime, Šaukėnų valsčiuje vidutinio ūkininko šeimoje. Jaunystėje turėjo nuosavą batų prekybą. Būtiną karo tarnybą atliko karo policijos dalinyje, iš kurio grįžo su puskarininkio laipsniu. Atlikęs karinę prievolę vedė — velionis paliko dvi liūdinčias dukteris.

Povilas Jocas buvo tikras patriotas, savo kraštą mylintis lietuvis. Buvo pavyzdingas keletos organizacijų narys. Karo metu pasitraukė į Vokietiją kartu su savo trim broliais. Po karo keturi broliai Jocaai apsigyveno pabėgėlių stovykloje, kur ir mano asmeninė pažintis bei bičiulystė su jais, o ypač su velioniu Povilu užsimezgė. Anos stovyklos viršininku buvo Jurgis Preikšaitis, kuris velionį su ašaromis akyse palydėjo į kapus.

1947 m. atvykome į Kanadą miškų darbams. Atlikę 10 mėnesių sutartį, persikėlėme į Montrealį. Teko visokius darbus dirbti, bet broliai Jocaai netrukus įsigijo po nuosavą restoraną. Montrealyje Povilas Jocas buvo mėgiamas ir gerbiamas tiek senųjų, tiek naujųjų lietuvių išeivių, nes visuomet buvo linksmas ir šamojingas. Priklausė keletai lietuviškų organizacijų, labai rėmė lietuviškus reikalus.

Gyvas būdamas, ne kartą išreiškė savo pageidavimą būti palaidotam lietuviškose kapinėse. Jo noras buvo išpildytas, nes jo gyvybė užgeso tik keliolika mylių nuo lietuvių kapinių Port Credite.

Laurent Daigneault
Président

Jetté & Frère Itée
Plumbing & Heating kontraktoriai

140 - 2e AVENUE LASALLE 366-0330

Tony's Photo Studio - PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.
TEL. 525-8971.

A.B.C. PARCEL SERVICE
3891 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL, QUE, CANADA
TEL. 844-9098

• A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.

Abu velioniai buvo laidojami iš Šv. Jono Krikšč. bažnyčios Toronte. Gedulingas pamaldas laikė trys kunigai, kai du karstai stovėjo prieš altorių. Bažnyčioje viešpatavo gaudi tylą. Laidotuvės vyko darbo dieną, bet bažnyčia buvo pilna žmonių.

Montrealio lietuviai išgyveno tikrą smūgį, netekę dviejų tokių nuoširdžių lietuvių. Povilai ir Pranai, išsėkitės ramybėje svetingoje Kanados žemėje.

H. Adomonis

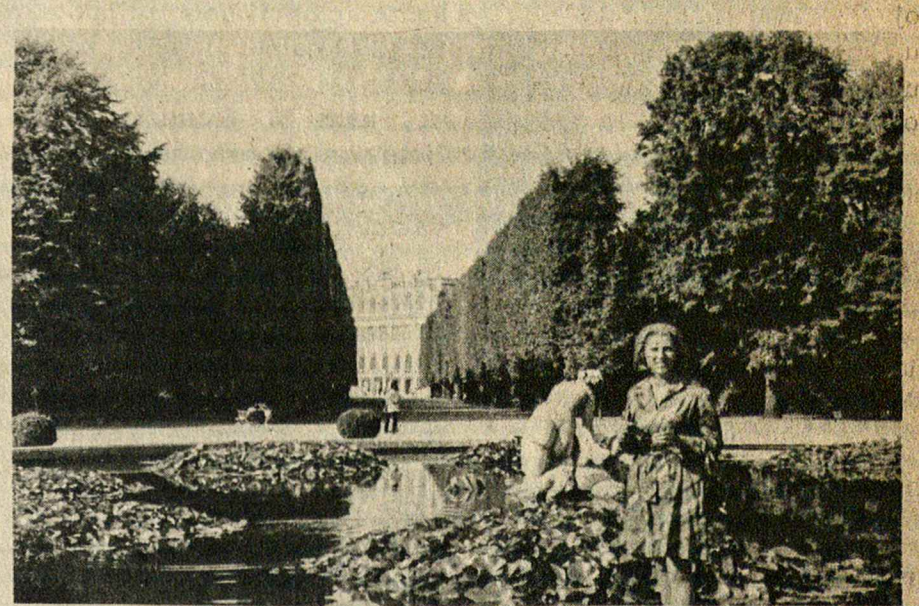
LIGONIAI

Jau kuris laikas Victoria ligoninėje gydosi mokytojas Juozas Bendžaitis.

Reddy Memorial ligoninėje kurį laiką gydėsi Jonas Skuda. Šiuo metu jis jau grįžęs namo.

Automobilio nelaimėje sužeistas, namuose gydosi Juozas Paknys. Jis yra Montrealio lietuviams gerai pažįstamas televizijos inžinierius.

Po trijų savaičių gydymo Victoria ligoninėje namo grįžo M. Lukošius.

Solistė G. Čapkauskienė šią vasarą Schönbrunne, Austrijoje. Dainininkė su Grazo ir Klagenfurto operomis pasirašė sutartį dainuoti kolaratūro partijas 1971/72 ir 1972/73 metų sezonuose. G. Čapkauskienė gerai pažįstama Montrealio ir aplamai Kanados lietuviams iš dažnų jos pasirodymų minėjimuose ir kituose renginiuose.

W. LAPENAT

General Construction Reg'd.
89 Orchard Street LaSalle, Que.

*** *** ***
Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.

LAURINAITIS JUOZAS

Tel. 524-0209

DĖMESIO, DĖMESIO! Parduodu alų perkama kaina, visų rūšių minkštą gėrimą po \$2.00 už case, Varškę 5½ sv. už \$2.10. Pigiausiomis kainomis šviežias ir rūkytas dešras ir kitus produktus. Atvykite patys į krautuvę - 1918 Frontenac St. (PRIE PAT METRO)

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

601 St. John Road

TEL. 695-3883

POINTE CLAIRE, QUE.

(M. Rutkauskas)

- Atliekame prabėgimo ir kapitalinio auto-mašinų darbus.
- Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
- Tikrai keliolika minučių iš Montrealio greitkelio Nr.40 arba Nr. 20. Atvažiuo neapsiriksitel

ATLIEKAMI ĮVAIRŲ MŪRINIMO DARBAI IR VISOKIERIPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.

M. Krauza

10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

LaSalle Auto Specialist Reg'd. TEL: garažo 366-0500 namų - 366-4203
TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.
7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. SAV. G. DESROCHERS.
(Priešais NL redakciją)

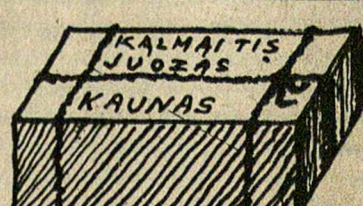
Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
TEL. 769-2941.
239 FOURTH AVENUE (at Wellington St.)
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakytus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

Windsor
DRY CLEANER & DYERS CO. LTD.
1205 Church Ave. Verdun, P.Q.
Tel. 768-6679.
Savininkai: A. Kersys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greihus.

Baltic Woodwork Co. TEL. 366-3884
KIAUSAS ir J. SIAUCIULIS
547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.
Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinėtai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

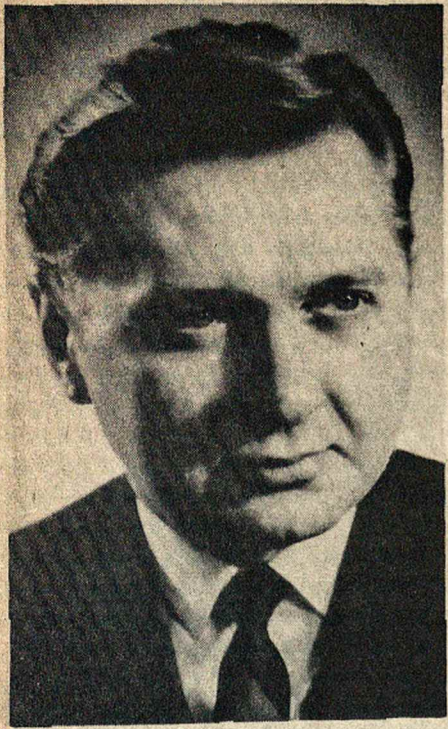
BELLAZZI-LAMY INC. TEL. 366-6941
BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7882 BLVD. CHAMPLAIN
coin 61ème Ave., LaSalle
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINE MEDŽIAGA: Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test. Masonite, statybinis popieris, cementas, B. P. išdirbiniai ir visa kt.

HIGHLAND AUTO BODY
Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

• Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už jardą) už apsiaustus nuolaida iki 50%
• Parduodame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
• Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

K. Stanczykowski

DVIDEŠIMTS METU

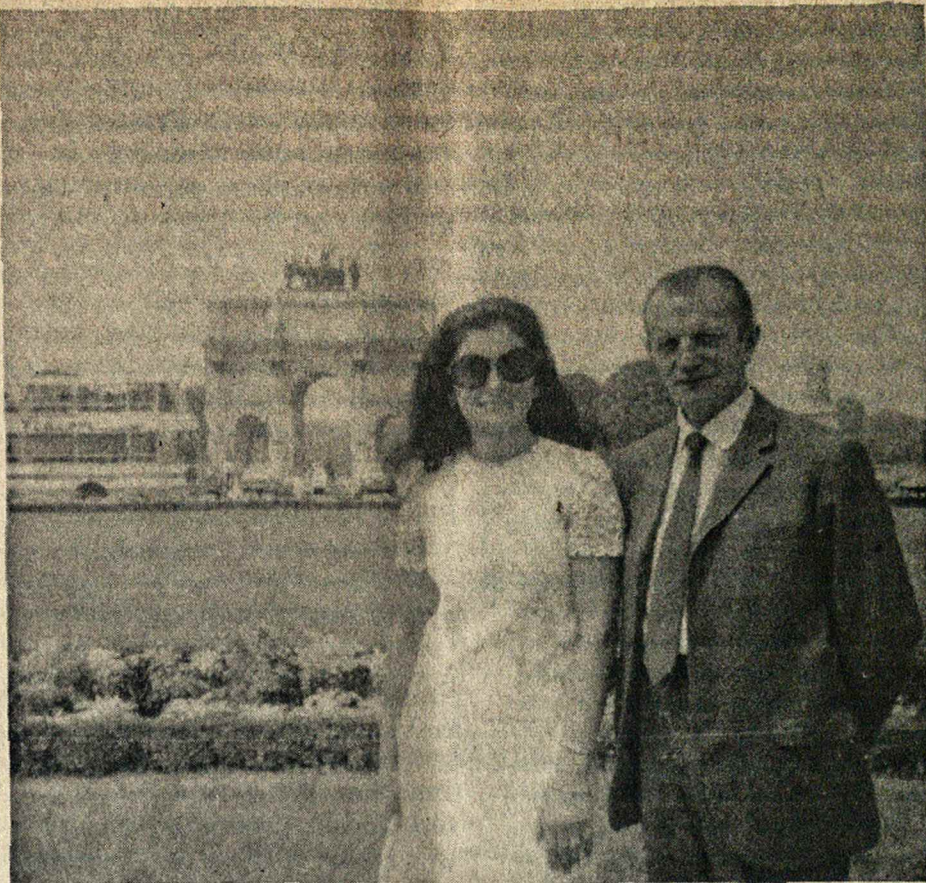
Lapkričio 17 d. sukanka 20 metų, kai Kanadoje buvo pradėta transliuoti pirmoji nuolatinė programa ne anglų ir ne prancūzų kalba. Tai buvo lenkų kalba programa Montrealyje, kurią tvarkė ir tebe-tvarko K. Stanczykowski.

Ilgainiui iš tos programos išsivystė nepriklausoma ra-

dijo bendrovė ir stotis CFMB, kuriai gruodžio 21 d. sukaks aštuoneri metai. Šiandieną per CFMB stotį transliuojamos 17 kalbų programos, jų tarpe ir Liūdo Stankevičiaus vadovaujamas lietuvių pusvalandis. O CFMB prezidentas vis dar yra Kazimieras Stanczykowski.

To paties K. Stanczykowski dėka Montrealyje pirmą kartą aplamai per radiją buvo transliuojama lietuvių kalba. Buvo tai 1957 m. vasario 16 d., kada K. Stanczykowski lietuviams perleido savo vedamos lenkų programos pusvalandį, kad lietuviai galėtų ir eterio bangomis paminėti savo Nepriklausomybės dieną. K. Stanczykowski albume vis dar yra anuometinio bendruomenės pirmininko L. Balzaro ir "Nepr. Lietuvos" redaktoriaus J. Kardelio įrašas, kuriuo dėkojama už suteiktą paslaugą.

1929 m. Varšuvoje gimęs, Skotijoje ir McGill universitete išsimokslinęs Kazimieras Stanczykowski bene bus vienas labiausiai iškilusių ne anglų ar prancūzų kilmės ateivių Kanadoje. Who's Who

Pianistė Aldona Dvarionaitė su dail. Vytautu Kasiuliu Paryžiuje. Aldona Dvarionaitė yra prof. Balio Dvariono dukra, važinėjanti tarp Lenkijos ir Lietuvos. Lenkijoje gyvena jos vyras. Šią vasarą pianistė koncertavo lietuvių studijų savaitėje Vokietijoje.

žinyne sąrašas organizacijų ir bendrovių, kuriomis jis pirmininkauja arba yra vicepirmininku, tęsiasi per keliasdešimtį eilučių.

Savo susidariusia įtaką ir

viety filmuose. Paskutinis jo suktas filmas yra "Goya", kurį gamino sovietų ir rytų vokiečių studijos. Aktorius yra režisoriaus J. Miltinio mokiny, jis ir dabar tebedirba Panevėžio dramos teatre, kuriam Miltinis vadovauja. Pasak D. Banionio, kino artistai, nustoję ryšio su teatru, pakerta savo kūrybinio augimo šaknis.

Vilniaus "Tiesoje" apie D. Banionio viešnagę Amerikoje, be kita ko, ir taip rašoma:

"Susitikimą su aktoriumi iš Tarybų Lietuvos rengia ir jaunoji lietuviškos emigracijos karta, kuri yra gimusi jau JAV. Į klausimą, kokie jūsų planai, Donatas Banionis atsakė: "Dabar vyksiu į Čikagą, turiu pakvietimą atvykti į Sanfranciską ir Losandželesą, Čikagoje "Vilnės" redakcija kviečia į vakarą-susitikimą su JAV lietuviams Mildos salėje. Atvykti pakvietimą į tokį susitikimą turiu ir iš "Laisvės" redakcijos Niujorke. Džiaugiuosi, kad turiu progą susipažinti su Amerikos visuomene".

PRIMAMI UŽSAKYMAI

Encyclopedia Lituanica, Lietuvių Enciklopedijos bei kitų LE leidyklos leidinių prenumeratų užsakymus ir prenumeratos mokestį priima šie LE leidyklos talkininkai:

F. P. Paukštaitis, 7722 George Street, La Salle 690, Que. Canada.

Augustinas Kuolas, 30 Riverside Cres., Toronto 3, Ont. Canada.

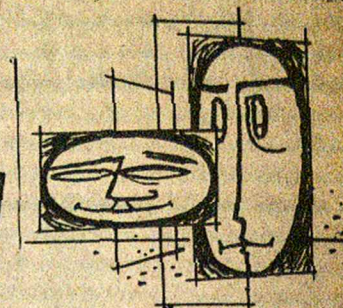
Stasys Dalius, 506 Upper Sherman Ave., Hamilton 53, Ont. Canada.

DVYLKA TUKSTANČIŲ

Šių metų "Terre des Hommes" parodos Montrealyje Tautybių paviljoną organizavo Kvebeko etninių grupių liaudies meno taryba. Susidariusioms išlaidoms padengti Kvebeko imigracijos ministerija paskyrė 12.500 dol. subsidiją.

Idomus faktas, kad Liaudies meno tarybos pirmininkui K. Stanchykowskiui rašytas raštas, kuriuo pranešama apie suteiktą subsidiją, spalio 8 d. buvo pasirašytas nužudytojo buv. Kvebeko imi-

KREVI VEIDRODŽIAI

Iš „Užrašų ant asilo kanopų“

Be to, kai žirgas per kratus, sunku įžvelgti dangaus vartus.

Reikėtų gerbti ir už tai, jeigu kas kvailas savitai.

Mano ausys kaip globėjos: nepaliks manęs bėdoj, — nei prieš vėją, nei pavėjul, nei šiandieną, nei rytą.

Ai druską išminties nežinau ir net vogčiau jos nelažinau. O žmonės pirkio ją mielai, nors atgabeną asilai.

Kai našta atneši laikui, net būti asilu smagu.

Laužtinių žąsų šlovę žirgams aš palieku. Rūpnoti noriu žolę sveiku snukliu.

Keliai pilni žirgų ir raitelių su fakelais. Kai man tikrai svarbu, aš nueinu ir pakele.

Šventasis tikras neiškels manęs net į ristūną — ir užsimiršęs nesikeiks, nes nekrautu jo švento kūno.

VYTAUTAS KARALIUS
(Lit. ir menas)

A. Cvirkos pieš.

Man prie veido amžinumas, net, sakytiau, prie ausų. Manai, juokas tas ramumas, kai tu įdomas visų!

Sunku, kai pats tu sau našta. Lengvesnė ta, kur užkrauta.

Ties avių tuščių maišu sakau: aš amžinas esu!

Ko nerimauji, kol dėl asilinio statuso guol? Tau liks našta ir liks pelai ir pavyzdiniai asilai.

Šventieji joja ant manęs, nes aš gerbiu jų sėdynes.

gracijos ministro Pierre Laporte. Ministerijos valdininkai tvirtina, kai tai buvo paskutinis velionio ministro pasirašytas dokumentas.

Kokia gautosios subsidijos dalis teks lietuviams — dar neaišku.

OPEROS SUKAKTIS

Lietuvos Valstybinės operos 50 metų sukaktį minėti komiteto paskutiniame susirinkime pas pirm. solistą A. Sprindį buvo aptari šie reikalai:

Minėjimas buvo numatytas gruodžio 13 d. Chicagos Jaunimo centre, bet neįmanoma parodą, akademią ir banketą suruošti tą pačią dieną, todėl nutarta ateinančių metų sausio 30 d. atidaryti parodą, o 31 d. — bus mišios, akademią ir banketas. Sekretorium pakviestas buvęs Valstybinės operos čelistas, muzikas Petras Armonas. Pasidžiaugta solistės J. Krištolaitytės-Daugėlienės 10 dol. auka jubiliejaus rengimo reikalams. Ji užsakė du bilietus į banketą — tai pirmutinė kregždė.

Sužinota, kad gauta daug vertingų ir retų eksponatų parodai. Plačiai aptarta aka-

demijos tvarka ir visa eilė kitų reikalų. Pabaigai šeiminninkė pavaišino rinktiniais užkandžiais, o šeiminninkas — savo gamybos lietuvišku krupniku.

PIRMININKU SUSIRINKIMAS

Lapkričio 22 d., po 11 val. pamaldy, Aušros Vartų parapijos salėje yra šaukiamas visu Montrealio lietuvių organizacijų ir institucijų pirmininkų pasitarimas.

Jame bus aptarti gyvybiniai lietuviškieji reikalai, ir bus norima patirti kiekvienos organizacijos ir institucijos nuomonę, pageidavimai, rūpesčiai. Bus ieškoma galimybių, kad vieni kitiems galėtų padėti. Taigi, retai pasitaikanti gera proga rūpimais klausimais pasisakyti.

KLB Montrealio Seimelio prezidentas kviečia dalyvauti patį pirmininką ir tik jam visapusiškai negalint skirti pavaduotoją, bet jokių būdu nepalikti organizacijos be atstovo. Smulkesnei informacijai prašau skambinti tel. 722-3545 ir 766-5827.

Bus mažas užkandis. Gera būtų iš anksto žinoti apie dalyvavimą.

Lapkričio 21 d., 7 val. vak. Aušros Vartų parapijos salėje, 1465 De Seve Street, Montrealyje bus

LIETUVOS KARIUOMENĖS MINĖJIMAS

Programoje: pulk. R. Liormano paskaita, dainuos koloraturinis sopranas Gina Čapkauskienė, pianinu skambins jaunimo atstovė B. Lymanaitė.

Vėliau bus šokiai, loterija, veiks bufetas ir baras

Auka prie įėjimo 2 dol. Moksleiviams ir jaunimui veltui.

Įrašas K. Stanczykowski albume

GUSTAVUI FREIDANKUI

mirus, dukterį Hildą Lapiniene ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Montrealio Lituanistinės Mokyklos vedėja ir mokytojai

A A

GUSTAVUI FREIDANKUI

mirus, jo dukteris Hildą Lapiniene, Liuciją Kunnapuu ir artimuosius giliai užjaučiame

I. J. Vilgaliai ir J. J. Kibirkščiai

A A

D. TAMOŠAUSKIENEI

mirus, dukterį Romą Lapiniene ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučia

I. J. Vilgaliai ir J. J. Kibirkščiai

PADĖKA

Mano mylimam vyrui ir tėvui Pranui Voroninkaičiui žuvus automobilio nelaimėje spalio 10 d., nuoširdžiai dėkoju t. St. Kulbiui ir visiems Montrealio lietuviams už dalyvavimą laidotuvsė Toronte, už gražias gėles, už Šv. Mišias Prano vėlės intencija ir už užuojautas.

Dėkoju brangiems draugams už atsilankymą į laidotuves iš Kalifornijos.

Dėkoju visiems už visokią pagalbą mano sunkioje gyvenimo valandoje. Didžiausia padėka giminėms Toronte ir Montrealyje — Žekams, Dementavičiams, visoms Baliūnų šeimoms, Mickaitienei, Mačiuliams ir broliams Lingaičiams.

Liūdinti žmona Ona Voroninkaitienė, vaikai Robertas, Vida ir Ronaldas

pažintis K. Stanczykowski pirmoje eilėje stengiasi panaudoti, išskeldamas vadamosios trečiosios grupės — t.y., ne anglų ir prancūzų kilmės — kanadiečių reikšmę ir pilnateisiškumą viešajame gyvenime. Visiškai sutikdamas su prancūzų kalbos ir kultūros pirmenybe Kvebeko provincijoje, jis visur pabrėžia reikala ir kitoms tautybėms sudaryti vienodas sąlygas ugdyti savo kalbą ir kultūrą.

Jo prielankumu naudojasi ir lietuviškoji Montrealio radijo programa. Montrealio lietuvių dauguma yra tarnautojai ir profesionalai, bet ne verslininkai, kurių skelbimai galėtų radijo programą išlaikyti. Tai suprasdamas, K. Stanczykowski ir stengiasi sudaryti realistiškai įmanomas sąlygas, kad lietuviškoji programa galėtų išsilaikyti. Jis pažadėjo ateinančiais metais lietuviškai programai savo stotyje paskirti daug patogesnę laiką.

"Šalia lenkų, man lietuvių programa yra arčiausiai širdies", pareiškė K. Stanczykowski.

DONATAS BANIONIS AMERIKOJE

Žinomas Lietuvos dramos ir kino aktorius Donatas Banionis šiuo metu vieši Amerikoje.

D. Banionis yra vienas iškiliausių Lietuvos aktorių, kuris vaidina ne tik lietuviškuose, bet ir rusiškuose so-